

A KEMPELEN FARKAS GIMNÁZIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2016. SZEPTEMBER 1.

Tartalom

NEVELÉSI PROGRAM

1	Bevezetés	4
1.1	A pedagógiai program célja, jogszabályi alapja	4
1.2	Az iskola önmeghatározása, küldetésstudata	4
1.3	A pedagógiai program elkészítésének szakmai háttere	5
1.4	Az iskola bemutatása, adatai, specifikumai, személyi és tárgyi feltételei	5
1.5	Az iskola szerkezete, leírása	5
2	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	6
3	Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés	6
4	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	8
5	A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	9
5.1	Az iskolai egészségnevelés céljai	10
5.2	Az egészségneveléssel kapcsolatos feladatok és programok	10
6	A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	11
7	A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	12
8	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	13
8.1	A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	14
8.2	A tanulási kudarcnak kitétt tanulók felzárkóztatását segítő program	15
8.3	A sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	16
8.4	A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység	16
8.5	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	17
9	A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	18
10	A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formája	18
11	A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	19
11.1	Belső vizsgák	20
11.2	Osztályozó vizsgák	22
11.3	Javító vizsgák	24
11.4	Érettségi vizsgák	25
12	A felvétel és az átvétel helyi szabályai	25
13	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	25
14	Az írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje	26
15	Az otthoni, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	27

HELYI TANTERV

1	A választott kerettanterv	29
2	A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszama	29
3	A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai	31
3.1	A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	31
3.2	A nem kötelező (választható) tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga	33
3.3	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	33
4	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	34
4.1	A középfokú nevelés-oktatás alapozó szakasza: 5-6. évfolyam	34
4.2	A középfokú nevelés-oktatás fejlesztő szakasza: 7-10. évfolyam	35
4.3	A középfokú nevelés-oktatás orientáló szakasza: 11-12. évfolyam	36
4.4	Általános fejlesztési területek a Nat alapján	38
5	A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai	44
6	A választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a középiskola tanulóinak közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését az iskola kötelezően vállalja	44
7	Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei	45
8	A közösségi szolgálat	45
9	A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, magatartás és szorgalom minősítésének elvei	46
10	A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	47
11	A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	47
12	A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	48
13	A környezeti nevelési elvek	48
13.1	A környezeti nevelés céljai	48
13.2	Tanulásszervezési és tartalmi keretek	49
13.3	A tanórákon megvalósuló tevékenységek	49
13.4	Az iskolai oktatáshoz kapcsolódó tevékenységek	49
13.5	A tanórán kívüli foglalkozások keretei között végzett tevékenységek	49
13.6	Az iskolai környezet ökológiai fenntarthatóságának érdekében szervezett tevékenységek	49
14	A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	50
15	A társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással, az erőszakmentes konfliktuskezeléssel összefüggő ismeretek	50
16	Záró rendelkezések	51
16.1	Az SZMSZ hatálybalépése	51
16.2	Az SZMSZ felülvizsgálata	51
17	Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai	52
17.1	A Diákönkormányzat nyilatkozata	52
17.2	Az Intézményi tanács nyilatkozata	52
17.3	A nevelőtestület nyilatkozata	52
17.4	Fenntartói nyilatkozat	52
17.5	Működtetői nyilatkozat	53

AZ EGYES TANTÁRGYAK TANTERVEI

NEVELÉSI PROGRAM

1 Bevezetés

1.1 A pedagógiai program célja, jogszabályi alapja

A pedagógiai program célja a köznevelési intézményben zajló nevelési és oktatási tevékenységek meghatározása. A programban leírtak vonatkoznak az intézményben dolgozó vezetőkre, pedagógusokra, a pedagógiai munkát segítő személyekre és egyéb dolgozókra; a szabályok betartása számukra kötelező. Megalkotása a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. §-ában meghatározott felhatalmazás alapján történik. Magában foglalja a nevelési programot és a helyi tantervet is. A célok és feladatok, a tevékenységek és folyamatok összehangoltságát, gördülékenységét szolgálja.

A pedagógiai program megalkotásakor figyelembe vett fontosabb jogszabályok:

- a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről,
- a 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról,
- a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról,
- a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról,
- az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről,
- a 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról,
- a 40/2002. (V. 24.) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről.

Pedagógiai programunkat 2013 márciusában igazítottuk az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendeletben a „Kerettanterv a gimnáziumok 5-12. évfolyama számára” kiadott kerettantervéhez.

A pedagógiai programot a Kempelen Farkas Gimnázium nevelőtestülete készítette és fogadta el, az iskola igazgatója hagyta jóvá. A pedagógiai programot a munkaközösségek, az intézményi tanács, a diákönkormányzat véleményezte és fenntartónk, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ ellenőrizte.

A pedagógiai program ellenőrzésével és értékelésével kapcsolatosan a 2011. évi CXC. törvény 83. §-ában meghatározott jogszabályoknak megfelelően járunk el.

A program mindenki számára megtekinthető a gimnázium honlapján (www.kfg.hu) és az iskolai könyvtárban.

1.2 Az iskola önmeghatározása, küldetésstudata

Iskolánk általános képzést nyújtó tehetséggondozó középiskola, amelynek tanulói egy intézményen belül, a nyolc osztályos szerkezetnek megfelelő helyi tanterv alapján készülnek fel a középszintű és emelt szintű érettségi vizsgákra. Gimnáziumunk célja, hogy diákjaink bekerüljenek a felsőoktatási intézményekbe, ott megfelelően helytálljanak, ezután sikeresek legyenek a munka világában.

1.3 A pedagógiai program elkészítésének szakmai háttere

A gimnázium az 1988-89-es tanévben kezdte meg működését. Az iskola alapítását a Művelődési Minisztérium és a XXII. kerületi Tanács közösen támogatta. A legfőbb cél az volt, hogy a XXII. kerületben is megteremtődjenek a nyolcosztályos gimnáziumi képzés feltételei. Gimnáziumunk volt a főváros első két ilyen jellegű oktatási intézményének egyike. A Kempelen Farkas Kísérleti Gimnázium pedagógusai az induláskor arra vállalkoztak, hogy iskolakísérlet formájában maguk készítik el a nyolc évfolyamos iskola pedagógiai koncepcióját, tanterveit és taneszközeit. Az iskola pedagógiai programja az elmúlt huszonnyolc év fejlesztő munkáján és gyakorlati tapasztalatain is alapul.

A pedagógiai program folyamatos korrekciói során figyelemmel kísértük a Nat alakulásának folyamatát, és az ott megfogalmazott változásokat beépítettük iskolánk programjába. Ebben a szellemben alakítottuk ki a nyolcéves folyamat fejlesztési szakaszait (5-6.; 7-10.; 11-12.), s az egyes szakaszokban követendő fő feladatokat. Szintén megegyezik a Nat-tal az egész program alapvető célkitűzése, a minél teljesebb, az egyéni adottságoknak megfelelő személyiségfejlesztés. Általánosan a továbbtanulásra felkészítő iskolánk a Nat által is fontosnak tartott területet, a kommunikációs készség fejlesztését emelte ki (idegen nyelvek, informatika). Mindezt úgy, hogy a nemzeti és az európai kultúrához egyaránt kötődő, nyitott és toleráns szemléletű diákokat neveljünk, olyanokat, akik később is képesek lesznek új ismeretek megszerzésére.

Helyi tantervünkben éltünk a kerettanterv adta lehetőségekkel: páratlan és páros évfolyamok között átcsoportosítottunk tananyagokat.

1.4 Az iskola bemutatása, adatai, specifikumai, személyi és tárgyi feltételei

A Kempelen Farkas Gimnázium 2013. január 1-jével állami fenntartásba került. Az állam a fenntartói feladatok ellátására a Klebelsberg Intézményfenntartó Központot (továbbiakban KLIK) jelölte ki. Az iskola önálló költségvetési státusza megszűnt. Az intézmény a KLIK-be történő beolvadással létrejött 207009 számú jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egység.

Neve:	Kempelen Farkas Gimnázium
Székhelye:	1223 Budapest, Közgazdász u. 9-11.
Telephelyei:	Tagintézménnyel, telephellyel nem rendelkezik.
Fenntartó szerv neve:	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ
Fenntartó szerv címe:	1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 42-46.
Az intézmény OM azonosítója:	035257
Működtető szerv neve és székhelye:	Budafok-Tétény Budapest XXII. kerület Önkormányzat 1221 Budapest, Városház tér 11.

1.5 Az iskola szerkezete, leírása

Az iskola nyolcévfolyamos gimnáziumként működik. Felvételt csak az 5. évfolyamra hirdet, felsőbb évfolyamokra csak sikeres különbözeti vizsgával kerülhetnek be a tanulók. Minden évfolyamon két osztály indul. Az „A” osztály angol nyelvet, a „B” osztály német nyelvet tanul első idegen nyelvként. A második idegen

nyelvet a 9. évfolyamtól tanulják a diákok: az „A” osztály a német nyelvet, a „B” osztály az angol nyelvet.

2 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Nyolcosztályos gimnáziumunk hatékony oktatási formát nyújt a szellemi pályára készülő tanulóknak. A felvételi vizsga alapján felvett, jó képességű, érdeklődő tanulókat adottságaiknak megfelelő követelmények és ütem szerint, illetve a nekik leginkább megfelelő tanulási formák közepette oktatjuk.

E képzési forma keretében lehetőség nyílik arra, hogy az egyes tudományterületekről és művészeti ágakról az átlagosnál szélesebb és mélyebb ismereteket szerezhessenek az ide járó tanulók.

Az iskola tanárai egy nyolcéves tanulási folyamatban gondolkodhatnak. Ez hatékony pedagógiai munkára ad lehetőséget a tanulási képességek fejlesztése, a kultúrához való pozitív viszony kialakítása, az alkotásra nevelés és az egészséges életmódra szoktatás területén.

A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek és képességek elsajátítása szempontjából az is kedvező, hogy az itt tanuló gyerekek 10 éves koruktól kezdve már azzal a szemlélettel és azokkal a fogalmakkal tanulják az egyes tantárgyak ismeretanyagát, amelyek a középiskolában is érvényesek.

Az itt tanuló gyerekek fokozatosan emelkedő követelményeknek megfelelően, ismereteiket összefüggésekben és rendszerben átgondolva, inspiráló iskolai környezetben fejlődhetnek és készülhetnek fel a továbbtanulásra.

Célunk a középiskolai évek alatt a személyes boldoguláshoz nélkülözhetetlen, élethosszig tartó tanulás képességének a kialakítása, valamint a folyamatosan változó világban való eligazodás képességének a fejlesztése.

3 Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

A tudásalapú társadalomban az egyéni ismeretszerzés képessége felértékelődött, ezért a kulcskompetenciák fejlesztése fontos része az iskolai nevelő-oktató munkánknak. Ezek a kompetenciák nélkülözhetetlenek a korszerű műveltség megszerzéséhez, a munkába álláshoz, majd a megszerzett tudás élethosszig tartó tanulás útján való megújításához. A célunk ezért az, hogy olyan tanulókat neveljünk, akik képesek lesznek gyorsan alkalmazkodni a modern világ felgyorsult változásaihoz, elvárásaihoz, és munkájuk során mindig meg tudnak újulni.

A Nat 2012-ben megfogalmazott kulcskompetenciák olyan alapvető képességek és készségek, amelyeket ma már az Európai Unió tagállamok mindegyike elvár. Tanulóink csak ezek birtokában lehetnek sikeresek az egységesülő felsőoktatásban és a munka világában. Az új társadalmi igények főleg „a kritikus gondolkodást, a kreativitást, a kezdeményezőképeséget, a problémamegoldást, az együttműködést, a kockázatértékelést, a döntéshozatalt, az érzelmek kezelését, a kapcsolati kultúrát, a társas toleranciát várják el (Nat 2012). Az egyének csak ezek birtokában válhatnak önálló életükben sikeresekké, kiegyensúlyozottá.

Programunk a tantárgyi alapelvekben, célokban, illetve a fejlesztési követelményekben leírtakkal biztosítja a sikeres önmegvalósításhoz szükséges kulcskompetenciák elsajátítását. Ezek a Nat 2012 elvárásai szerint a következők:

- anyanyelvi kommunikáció,
- idegen nyelvi kommunikáció (angol és német nyelven),
- matematikai kompetencia,
- természettudományos és technikai kompetencia,
- digitális kompetencia,
- szociális és állampolgári kompetencia,
- kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia,
- esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség,
- a hatékony, önálló tanulás.

A tanórai foglalkozások keretében szorgalmazzuk a társas feladatmegoldásokat, a csoportos munkaformákban ösztönözzük a kezdeményezőképeséget. Emellett a tanultakhoz kapcsolódó nyomtatott és digitális ismerethordozók használatával fejlesztjük az önálló ismeretszerzési képességeket. A képességfejlesztést változatos tevékenységi formák segítik (szövegelemzések, térképelemzések, példamegoldások, kísérletek, rajzos feladatok, prezentációk; a fejlesztő és orientáló szakaszban a tanulóknak már évfolyamdolgozatot és projekt munkát is kell készíteniük).

A tanulási képességek fejlesztése természetesen minden tantárgy feladata, mégis az alapozó és fejlesztő szakaszban egyes tantárgyak egy-egy területen ebben kiemelt szerepet vállalnak (a tanulástechnika, a magyar nyelv és irodalom, a matematika, az idegen nyelvek, az informatika és a természettudományi tantárgyak).

Az ötödik évfolyamon a tanulástechnika tantárgy a tanulási képességek fejlesztésével csökkenti a különböző iskolából érkezett diákok tanulási képességei közötti különbségeket, ezzel erősíti a motivációt és az esélyegyenlőséget. Tudatosítja a tanulóknak a tanulási folyamat megszervezésének fontosságát, hasznos tanulási technikákat gyakoroltat, fejleszti a figyelemkoncentrációt.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy keretén belül a kommunikációs képességek fejlesztése a szövegértés és a szövegalkotás középpontba állításával történik. Fontos feladat az önkifejezés képességének elérése, a kritikai gondolkodás erősítése, a kiírt íráskészség és a helyesírás biztonsága megteremtése. A könyvtárhasználati órák az önálló feladatok megoldásához szükséges információszerezési technikákkal ismertetik meg a tanulókat.

Az idegen nyelvi kompetenciát az angol és német nyelv oktatásának keretében fejlesztjük. A fő hangsúlyt a hallott és az olvasott szöveg értésére, valamint a szóban és írásban történő szövegalkotásra helyezzük. Az Európai Unióba való integrációkat követően az idegen nyelven történő beszéd- és íráskészség fejlesztése mellett fontosnak tartjuk az oktatott idegen nyelveket használó kultúrák szélesebb megismertetését is (az országismereti tanulmányok mellett pl. a bonni cserekapcsolat vagy a DSD program segítségével).

A matematikai kompetencia fejlesztésénél a számok, mértékek, alpműveletek biztonságos ismerete és használata mellett a logikus gondolkodást, a matematikai elvek hétköznapi helyzetekben való használatát helyezzük a középpontba.

Az informatika tantárgy keretében a korszerű IKT megismerését követően az alkalmazásra helyezzük a hangsúlyt. Más tantárgyakkal is együttműködve a tartalomalkotás mellett az internet veszélyeit, a digitális tartalmak etikus használatát is tanítjuk.

A természettudományos és technikai kompetencia területén a problémamegoldást és a kritikai gondolkodást fejlesztjük. Tanulóinkat a természet jelenségeinek megértésére és a műszaki újításoknak a megismerésére ösztönözzük, emellett arra helyezzük a hangsúlyt, hogy gondolják végig az emberi

tevékenységeknek a környezetre gyakorolt hatásait, ebben a személyes, egyéni felelősség szerepét.

A klasszikus értelemben vett műveltséget az irodalom tantárgy mellett az ének-zene, a vizuális kultúra és a dráma és tánc tantárgyak közvetítik. Ezek keretein belül változatos, az alkotóképességet előtérbe helyező munkaformákkal segítjük a tanulók énképének, önismeretének kialakulását. Célunk az esztétikai érzék fejlesztése, az önkifejezés, a nyitottság, az elképzelések és érzések kreatív kifejezési képességének erősítése. Fejlesztjük a manuális képességeket, a térérzékelést, térlátást, a viszonyítási képességeket.

Egyes területeken csoportbontással is növeljük az egyéni képességek fejlesztésének hatékonyságát (a bontott órák részletes felsorolását a tantárgyi struktúra táblázata tartalmazza). Emellett a technikai feltételeket folyamatosan javítjuk (az internet elérhetőségének biztosításával, az iskolai számítógépes hálózat karbantartásával, fejlesztésével; okostáblák, tabletek beszerzésével; a könyvtári állomány bővítésével).

4 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiség kialakulását külső és belső tényezők, környezeti és pedagógiai hatások együttesen befolyásolják. A személyiség kialakulására a biológiai jellemzők mellett (ösztönök, alkati tényezők) döntő hatással van a szűkebb és tágabb társadalmi környezet (a felnőttek és a kortárs csoportok). Végső soron az onnan érkező, beépülő heteronóm erkölcsi tartalmak alakítják, formálják a személyiségünket. A helyes énkép és önértékelés kialakításában ezért nagy szerepe van az iskolai nevelésnek is.

A szocializáció folyamatában a játék, a tanulás és a munka során megy végbe a személyiség önállósulása, autonómmá válása, az öntudat és jogtudat kialakulása. Ennek elengedhetetlen feltétele az, hogy a gyermekkori függőséget a serdülőkorban egy természetes és egészséges – bár a környezet számára sokszor nehezen megélhető - önállósulási folyamat váltsa fel. Ebben a változásban az értelmi tényezőknek (észlelésnek, emlékezésnek, képzeletnek, gondolkodásnak) döntő szerepe van. A pedagógus kötelessége, hogy tevékenysége során figyelembe vegye a tanuló egyéni képességeit, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét és fejlettségét.

A nevelés nemcsak a közösségfejlesztő formákat erősíti, hanem az értelmi nevelésen, az esztétikai nevelésen és az egészséges életmódra nevelésen keresztül az egyén fejlődését, boldogulását, sikerességét elősegítő önfejlesztő magatartás- és tevékenységformákat is. Célunk ezért az, hogy a szülővel együttműködve művelt, a szűkebb és tágabb környezetük iránt nyitott, érdeklődő, testileg-lelkileg harmonikusan fejlődő, önmagukkal szemben morálisan is igényes fiatalokat neveljünk. Ahhoz, hogy ez megvalósuljon, az alábbi értékeket szeretnénk kiemelten közvetíteni, illetve érvényesíteni pedagógiai munkánkban:

- a tudás értékének kiemelése (informáltság, tájékozottság),
- a tanulás megszerettetése (motiváltság),
- az egyéni teljesítmény elismerése, az alkotó ember tisztelete,
- pontosság és igényesség a munkában, kitartás, felelősségtudat,
- nyitottság új ismeretek befogadására (az önképzés képessége, rugalmas reagálás a környezet változásaira),
- őszinteség, becsületesség,

- a kulturált személyes megjelenés,
- a környezetre irányuló esztétikai tevékenység ösztönzése,
- az egészséges életmód kialakítása (a testi és lelki egészség fontossága, a sport, humor, játék és vidámság szeretete, helyes táplálkozási szokások kialakítása stb.).

A pedagógusok személy szerint felelősek a rájuk bízott tanulók személyiségének fejlesztéséért. A tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon oktató munkájukkal, személyes példamutatásukkal is az iskola nevelési céljait valósítják meg. Az egy osztályban tanító tanárok közösségének munkáját az osztályfőnök koordinálja, akinek az osztályfőnöki órák keretében kiemelt lehetősége nyílik a nevelési programban is megfogalmazott értékek közvetítésére. A tanév során az őszi és tavaszi team-értekezleteken az egy osztályban tanító tanárok a problémafeltárás és problémamegoldás érdekében a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos aktuális feladatokat is megbeszélik.

A pedagógusok kötelesek a szülőket az őket érintő kérdésekről tájékoztatni, a tanulók személyiségfejlesztésében a szülőkkel érdemben együttműködni.

5 A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az iskolai egészségnevelésben az iskola valamennyi pedagógusának és alkalmazottjának összehangolt munkájára van szükség. A belső források mellett az igénybe vehető külső segítő kapcsolatokat is számba kell venni.

Az *iskolavezetés* elkötelezett az egészségnevelési programok kidolgozása, minőségi megvalósítása iránt, a programok végrehajtásához anyagi forrásokat keres.

Az iskola minden *tanárának* feladata, hogy szerepet vállaljon az egészségvédelmi munkában, és hatást gyakoroljon a tanulók egészségtudatos és későbbi életvitelét meghatározó magatartásának kialakulására. Ezt saját tantárgyaikba beépítve valósítják meg.

A *természettudományos tantárgyak oktatói* - a helyi tantervben meghatározott módon - a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtésével szervezik a tanulási folyamatokat.

A mindennapi testnevelésórákon felül a *testnevelők* a felmért tanulói igények alapján a délutáni sportköri foglalkozások keretében is biztosítják a testedzés lehetőségét.

Az *osztályfőnöki munkacsoport tagjai* az osztályfőnöki tematikában megfogalmazott tartalmak feldolgozásával közvetlenül formálják a tanulók szemléletmódját, egészségkultúráját. Munkájukat a *védőnő* az évfolyamokra lebontott program alapján előadások tartásával, versenyekre való felkészítésben nyújtott szakmai segítséggel támogatja. Az osztályfőnökök feltárják a tanulók fejlődését veszélyeztető körülményeket, segítenek azok megelőzésében, megszüntetésében. Közreműködnek az általános prevenciók megszervezésében, kiemelten az iskolai drogstratégia megvalósításában. Munkájukat az iskolapszichológus is támogatja.

Az *iskolaorvos* a *védőnővel együtt* biztosítja a tanulók iskola-egészségügyi ellátását. Elvégzik az életkorhoz kötött, a tanulók testi, érzelmi és intellektuális fejlődését is nyomon követő vizsgálatokat. A szűrővizsgálatok a krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerésére irányulnak. Szaktudásukkal az iskola vezetésével egyeztetve közreműködnek a közegészségügyi-járványügyi, környezet-

egészségügyi, táplálkozás-egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában. Szükség esetén a tanulókat elsősegélyben részesítik.

A *diákönkormányzatot segítő tanár* a diákokkal való napi kapcsolata révén ösztönzi az egészséges és kiegyensúlyozott életvezetéshez kapcsolódó diákprogramok létrejöttét.

Az *adminisztratív és technikai dolgozók* részt vállalnak a programok technikai feltételeinek biztosításában, az egészséges iskolai környezet fenntartásában.

Munkánkban támaszkodunk a *szülők* együttműködésére is.

5.1 Az iskolai egészségnevelés céljai

A tanulók ismerjék meg az egészségvédelem kiemelt kérdéseit, az életkorral járó biológiai – pszichohigiénés életmóddal kapcsolatos tennivalókat, az egészséges életvitelhez szükséges képességek elsajátításának fontosságát. Célunk, hogy megismerjék az egészségre káros szokások biológiai, pszichés és társadalmi összetevőit (alkoholfogyasztás, dohányzás, inaktív életmód, helytelen táplálkozás, drogfogyasztás). Fontos, hogy tudatosuljanak bennük a társas kapcsolatok egészségi - etikai kérdései.

A megismert értékek birtokában képesek lesznek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, az egészséges személyiség kimunkálására, a helyes magatartás kialakítására.

5.2 Az egészségneveléssel kapcsolatos feladatok és programok

A *természettudományi tárgyak* felelőssége, hogy fejlesszék, biztosítsák az egészséges életmóddal kapcsolatos biológiai, kémiai, fizikai ismereteket. A biológia-egészségtan tantárgy különösen fontos szerepet játszik abban, hogy az egészséghez való pozitív viszony kialakuljon a gyerekekben.

Szükséges, hogy az oktatás során a tanulók számára ismertté váljanak az „egészséges” – „kevésbé egészséges” tevékenységformák, az ártalmatlan és veszélyes anyagok közötti megkülönböztetés lehetőségei, kialakuljon bennük egy helyes életszemlélet.

A *testnevelés* az egészséges életmódra nevelés kiemelt színtere. Feladata az egészség megőrzését szolgáló helyes szokásrend kialakítása, a testmozgás szeretetének fenntartása, fokozása. A tanulók többsége biztos úszástudással érkezik iskolánkba, az úszásórák célja ezért a testtartás javítása, a keringési rendszer erősítése. A gimnasztikának az alapozásban, az izomerő fejlesztésében, a keringési és légzőrendszer megfelelő terhelésében, valamint a prevencióban van jelentős szerepe. Az évenkénti összehasonlító fittség-mérések a tanulók fizikai állapotát, annak változását mérik (NETFIT). A testnevelés feladata az iskolai éveken túl is használható olyan eljárások megtanítása, amelyekkel az egyének életminőségük javítása érdekében képesek lesznek mindenkor fizikai állapotukat ellenőrizni, korrigálni.

Évfolyamdolgozat és projektmunka: a biológia-egészségtan, kémia, hon- és népismeret, valamint testnevelés és sport tantárgyakhoz kapcsolódó évfolyamdolgozatoknál minden évben több olyan témát is kiírnak, amely közvetve vagy közvetlenül az egészségneveléshez, egészségkultúrához kapcsolódik (pl. Drogok hatása az emberi szervezetre, Budafok borkultúrája, Az ember keringési betegségeinek megelőzése).

Az *osztályfőnöki órák* lehetőséget kínálnak az alapvető egészségneveléssel kapcsolatos kérdések megbeszélésére, az egészségtudatos gondolkodásmód

formálására, stabil értékrend kialakítására, a kritikai véleményalkotás, a megfontolt döntés és felelősségvállalás ösztönzésére. Az osztályfőnöki órák egészségfejlesztési programja komplex, elemei egymásra épülnek. A program kiemelt területei a következők:

- a serdülő- és kamaszkor testi, lelki változásai, a felnőtté válás,
- önismeret, önértékelés, énkép, önállósodás,
- én és a közösség, kapcsolataink (barátság, szerelem), párkapcsolatok, szexualitás,
- veszélyeztető tényezők a környezetben, a megfelelő tanulási környezet kialakítása,
- környezetünk védelme, az egyéni felelősség kérdése,
- környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés),
- elsősegély-nyújtási alapok, betegségek megelőzése, kezelése, betegjogok,
- testápolás, higiénia,
- dohányzás és alkohol prevenció, a szenvedélybetegségek elkerülése,
- az életmódtényezők hatása a testi-lelki egészségre,
- a megfelelő étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- véleményalkotás, döntéshozás,
- a stressz, a harag és a konfliktusok kezelése, az érzelmeink kezelése,
- a sport szerepe az egészség fenntartásában,
- a társadalmi elvárások, devianciák,
- a média viselkedésre gyakorolt hatása,
- „A te életed – a te döntésed” – életvezetési tanácsok.

6 A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A pedagógiai folyamat az iskolában, közösségben zajlik, és a felnőtt lét során is elkerülhetetlen a közösségben létezés, ezért alapvető fontosságú feladat az együttműködési készség fejlesztése, a közösségben való működés megtapasztaltatása. A pedagógiai tevékenység során a tanulók fejlődését úgy segítjük és irányítjuk, hogy képesek és készek legyenek majd a társadalomban és a magánéletben rájuk váró feladatok elvégzésére. A diákokat olyan konstruktív életvezetésre kívánjuk megtanítani, melynek során személyes céljaikat közösségük érdekeivel összhangba tudják hozni.

Az iskola pedagógusai törekednek az otthonosság jóérzését keltő, az önbizalmat, az alkotókedvet megeremtő iskolai légkör kialakítására. Ennek érdekében világos követelményeket, kiismerhető, rendezett viszonyokat, az emberi méltóságot tiszteletben tartó érintkezést tartanak fenn, melyben a tanulók biztonságban érezhetik magukat, könnyen megtalálhatják helyüket az iskola társadalmában. Az iskolai közösség belső normarendszerét, azaz a tanulók által gyakorolható jogokat és kötelezettségeket a Házirend szabályozza. A beilleszkedésben, az iskolai normák, elvárások megismertetésében az alapozó szakaszban az osztályfőnököknek nagyon fontos szerepük van.

A nevelés során a fő hangsúlyt a következő közösségfejlesztő értékek közvetítésére helyezzük:

- a szocializáció folyamatainak elősegítésére,
- a civilizált viselkedés normáinak elsajátítására,
- az emberek közötti szolidaritás, szociális felelősségérzet erősítésére,

- felelős társadalmi magatartás kialakítására,
- a munka szerepének mint morális tevékenységnek a megerősítésére,
- a környezeti értékek megőrzésére, gyarapítására,
- nemzeti kultúránk és hagyományaink, európai identitástudatunk ápolására,
- a különböző szokások, kultúrák, vallások iránti toleranciára,
- az udvarias és tapintatos magatartásra, az együttműködésre való képesség erősítésére.

Az iskolához való kötődést színes iskolai élettel, a különböző korosztályok igényeihez illeszkedő, élményt adó tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokkal, szervezett szabadidős tevékenységekkel erősítjük meg. Az iskolai közösségek fejlődését az SZMSZ-ben felsorolt hagyományos ünnepélyek, rendezvények mellett a következő programok szervezésével segítjük:

- a tanórai foglalkozásokhoz kapcsolódó projektfeladatokkal (pl. tanyalátogatás, EGO projekt, terepgyakorlat, 11. évfolyamos projektfeladat),
- színházlátogatásokkal, múzeumlátogatásokkal, drámapedagógiai foglalkozásokkal,
- művészeti körökkel (pl. színjátszó csoport, énekkar, kézműves foglalkozás),
- sportfoglalkozásokkal (pl. kosárlabda, kézilabda, szertorna, labdarúgás, röplabda, floorball).

Az iskola a tanulók társas és demokratikus együttélésének gyakorlótere is. A tanulók közös tevékenységük megszervezésére diákköröket (pl. az iskolaújság, iskolarádió szerkesztőségét, tudományos diákkört), érdekeik képviselőit pedig diákönkormányzatot hozhatnak létre. Az így létrejött közösségek is biztosítják a szociális és együttműködési képességek fejlődését, a helyes konfliktuskezelés elsajátítását. A tanulók az egyéni és közös érdekérvényesítés lehetőségeiről, az alá- és fölérendeltség helyzetéről is tapasztalatokat szerezhetnek. Pedagógiai munkánk során konstruktív megnyilvánulásait ösztönözzük, közösségromboló magatartásformáikat leépítjük.

A tanulóközösség kialakítása és fejlesztése érdekében a szülők közösségével (szülői szervezet, intézményi tanács) minél szorosabb együttműködésre törekszünk. Bevonjuk őket a rendezvények, foglalkozások tervezésébe, szervezésébe és a programok megvalósításakor számítunk aktív közreműködésükre is (pl. a környezeti kultúra fejlesztésében, a szakterületükhöz kapcsolódó programok tartalmi megvalósításában).

7 A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A nyolc évfolyamos gimnázium által kínált kedvező szakmai lehetőségek az itt dolgozó tanároktól magas színvonalú tárgyi és pedagógiai felkészültséget, sokoldalú problémaérzékenységet, fegyelmezett munkavégzést és az oktató-nevelő munka iránti elkötelezett magatartást igényelnek. A pedagógusok nevelési és szakmai ismereteinek korszerűsítését a továbbképzések is biztosítják. A pedagógus-továbbképzéseket középtávú, öt évre szóló továbbképzési program alapján ütemezzük.

A pedagógusoknak rugalmasan alkalmazkodniuk kell az egymástól jelentősen eltérő életkori sajátosságokból származó feltételekhez. Rendelkezniük kell azokkal a képességekkel és azzal a tudással, amely a differenciált és folyamatos tehetségneveléshez szükséges.

A belső és külső mérések (belső vizsgák, kompetenciamérés, érettségi stb.) elemzése a nevelőtestület minden tagjának a feladata. Az iskolai szintű folyamatokat az iskolavezetés kíséri figyelemmel. Az egyes osztályokra vonatkozó elemzéseket az osztályfőnökök készítik el. A szaktárgyi munka eredményességének nyomon követése a munkacsoportok feladata. Az egyes tanulók fejlődésének nyomon követése minden szaktanár feladata. Az iskolavezetés tájékoztatja a szülőket a teendőkről és az elért eredményekről.

Az elemzést követően – amennyiben indokolt – a megfelelő szinteken a szükséges változtatásokat a tanítási gyakorlatba be kell építeni.

Az osztályfőnökökre különösen sok feladat hárul. Lehetőleg minél több közös program szervezésével elő kell segíteniük a közösség fejlődését, hogy a különböző helyekről érkező tanulók között érzelmi biztonságot adó személyes kapcsolatok alakulhassanak ki. Ki kell alakítaniuk a személyes feltételeit a szülőkkel való hosszú távú együttműködésnek. Meg kell teremteniük a megfelelő légkört ahhoz, hogy az osztály fokozatosan azonosulva az iskola által közvetített értékekhez, igényes és fejlesztő közösséggé váljon minden egyes tanuló számára. Szintén az osztályfőnök feladata az egy osztályban tanító tanárok munkájának koordinálása.

A pedagógusok helyi intézményi feladatait, az osztályfőnökök feladatait az SZMSZ-ben található munkaköri leírás tartalmazza.

8 Pedagógusok munkavégzésének értékelése

A gimnázium a pedagógusoktól magas szintű nevelő- oktató munkát vár el. A pedagógusok tanórai és tanórán kívüli munkáját folyamatosan ellenőrizzük.

A pedagógiai munka ellenőrzése az igazgató és helyetteseinek a feladata a munkacsoport-vezetők bevonásával. Ennek ütemezését és részleteit az éves munkaterv tartalmazza. Emellett a gimnázium igazgatója eseti ellenőrzést is elrendelhet. Az ellenőrzés óralátogatásokkal, dokumentumelemzésekkel és interjúkkal valósul meg.

Az ellenőrzés során elsősorban az alábbiakat vizsgáljuk:

- az oktató munka szakmai színvonalát,
- a nevelő munka hatékonyságát,
- a diákokkal való kapcsolattartást,
- a szülőkkel való kapcsolattartást,
- a pedagógus tervező munkáját,
- a tanuló személyiségének tiszteletben tartását,
- a tanulók ellenőrzését, értékelését,
- a felzárkóztatást és a tehetséggondozást.

A pedagógusok belső ellenőrzésének koordinálását a belső ellenőrzési munkacsoport végzi.

9 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Az iskolánkba bekerülő gyermekek többsége otthoni és iskolai környezetében is megkapja a fizikai, értelmi és érzelmi fejlődéséhez szükséges feltételeket.

A pedagógusok alapvető feladata, hogy közreműködjenek a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében.

A tanulók pszichikai egészségének megőrzését és a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzését szolgálják iskolánkban azok a programok, melyek részben a természetismeret, a biológia-egészségtan oktatásába illeszkednek, mégis elsősorban nevelési feladatnak tekinthetők. Ezt segíti az iskola védőnőjének foglalkozássorozata, valamint az iskolapszichológus munkája.

Vannak azonban olyan diákok is, akik valamilyen szociális, családi vagy magatartásbeli változás miatt hátrányos, esetleg veszélyeztetett helyzetbe kerülnek. Ezekben az esetekben elsősorban az osztályfőnök feladata, hogy feltárja a tanulók fejlődését veszélyeztető körülményeket, segítsen azok megelőzésében és megszüntetésében. Munkája során minden esetben a tanulók érdekeit képviseli. Ha a feltárt problémák túlmutatnak az iskola hatáskörén, az igazgatóval együttműködve gondoskodik arról, hogy a veszélyeztetett tanulók bekerüljenek a gyermekvédelmi rendszerbe.

Szélesebb körű szülői igény esetén egy-egy nevelési kérdéssel kapcsolatban szakemberek bevonásával (pl. orvosok, pszichológusok, bűnmegelőzési szakemberek, drogrevenüciós szakértők meghívásával) szülői fórumot szervezünk.

9.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetséggondozás keretében kiemelt szerepet kívánunk adni a képzés során az idegen nyelvek, a matematika, az informatika oktatásának, valamint az anyanyelvi kultúra és a tanulási képességek fejlesztésének. A többi műveltségterület között kiegyensúlyozott arányokra törekszünk. Mindezt a tantárgyi rendszer, az óraszámok és a csoportbontások kialakításakor következetesen érvényesítettük.

Az angol és német nyelvek oktatását a képzés egész ideje alatt csoportbontásban végezzük. Ösztönözzük a nyelvvizsgák megszerzését.

Az előrehozott érettségivel rendelkező tanulók felmentést kapnak az adott tárgy tanóráinak látogatása alól.

A tanulók tehetségének kibontakoztatását a tanítási órák alatt változatos tanulásszervezési módszerekkel segítjük:

- egyéni, differenciált munkáltatással,
- az egyéni és önálló tanulás módszerének elsajátításával, az önálló gondolkodás, véleményalkotás, kreativitás kibontakoztatásával (gyűjtőmunka, kutatómunka, könyvtárhasználat, évfolyamdolgozat),
- csoportmunkával,
- kutató-felfedező módszerrel,
- projekt módszerrel,
- kooperatív tanulási technikákkal,
- az informatikai eszközöket, internetet, multimédiát használó tanítási-tanulási módszerekkel.

Tanulóink 9. osztályban évfolyamdolgozatot, 11. osztályban projektmunkát készítenek, melynek során megismerik és gyakorolják a szellemi alkotómunka folyamatát. Az évfolyamdolgozatok és projektmunkák elkészítése egyben megfelelő előkészítést nyújthat az OKTV-n való sikeres szerepléshez, illetve az egyetemek és főiskolák hasonló jellegű követelményeinek magas színvonalú teljesítéséhez.

A tanulmányok eredményességét belső vizsgák keretében ellenőrizzük. A vizsgák szervezését (csoportos vagy egyéni) és követelményét az életkori sajátosságok függvényében határozzuk meg. Ezek az alkalmak nemcsak az

elsajátított készségek és ismeretek mérését, hanem a vizsgán elvárható kulturált viselkedési szokások meggyökereztetését is szolgálják.

A 11. és 12. évfolyamon a kötelező érettségi vizsgatantárgyakon kívül – magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, angol nyelv, német nyelv – fizikából és biológia-egészségtanból biztosítjuk az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítést. Elegendő számú jelentkező esetén – ha az iskola lehetőségei megengedik – egyéb tárgyakból is lehetőség van emelt szintű érettségire való felkészülésre.

A középszintű érettségi vizsga szóbeli témaköreit, tételeit a jogszabályok előírásai szerint a vizsgáztatással megbízott szaktanárok a munkaközösség-vezetők jóváhagyásával dolgozzák ki. A tanév során a szóbeli tételeket, témaköröket a szaktanárok legkésőbb február végéig kihirdetik.

A tehetséggondozást a korábban felsorolt formák mellett a szaktárgyi versenyekre, sikeres pályázatokra is felkészítő szakköri kínálat folyamatos bővítésével gazdagítjuk.

Az iskolai ünnepélyek, kiállítások és rendezvények lehetővé teszik, hogy tanulóink szélesebb nyilvánosság előtt bizonyíthassák tehetségüket. A tantárgyakhoz szervesen kapcsolódó szabadidős programok (előadások, kiállítások stb.) minél szélesebb körét építjük be a pedagógiai munkatervbe.

9.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Iskolánk fontosnak tartja a differenciált oktatás megvalósítását nemcsak a tehetséggondozás, hanem a felzárkóztatás terén is.

A beiskolázást követően az 5. osztály elején angol és német nyelvből, szükség esetén anyanyelvi ismeretekből és matematikából diagnosztikus mérést végzünk.

Szintén a tanulási kudarcok megelőzésére az 5. osztályban a tanulástechnika tantárgy keretében a gimnáziumi tanulmányokhoz szükséges hatékony tanulási módszerek kialakítására törekszünk. Ezek a következők:

- értelmező, figyelmes, a gondolatmenetet követő olvasástechnika,
- a lényegkiemelés gyakorlati alkalmazása,
- a jegyzet- és vázlatírás módszerének megismerése, vázlatok írása,
- a kommunikációs technikák elsajátítása, igazodva az iskolai élet különböző helyzeteihez (pl. felelés, kiselőadás, vizsgázás),
- az önművelés lehetőségeinek megismerése,
- az igényes, tartalmas írott munka követelményeinek megismerése (szép füzetkép).

A tanulástechnika tantárgy kiemelt feladata a figyelemkoncentrációs képességnek és a monotónia-tűrésnek a fejlesztése.

Az alapozó szakaszban az igényfelmérést követően matematikából, magyar és idegen nyelvből szakköri keretben felzárkóztató foglalkozásokat, szükség esetén egyéni – egy-három tanuló részére szervezett – foglalkozásokat tartunk.

A tanulószobán szakképzett pedagógus segíti a szülői kérésre ott maradókat vagy azokat, akiknek a szaktanárok gyakorlás miatt javasolják a részvételt.

A vizsgarendnek megfelelően a tanárok ismétlések keretében segítik elő a felsőbb évfolyamokon a felzárkóztatást.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását a következő módokon segítjük:

- az érintett tanulókat folyamatosan, fokozottan ellenőrizzük,
- nagy hangsúlyt helyezünk a tanulók tanulási technikáinak fejlesztésére,

- a kudarcokkal küzdő tanulók motivációját erősítjük (pl. sikerélmény biztosításával),
- a tantervi követelményekkel megbirkózni nem tudóknak differenciált segítséget nyújtunk (1-3 tanuló részére szervezett foglalkozásokkal),
- a súlyos problémákkal küzdő tanulókat szakemberhez irányítjuk.

9.3 A sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása állapotuknak megfelelően, a vonatkozó jogszabályi előírások szerint történik. A használt módszerek igazodnak hiányosságaikhoz, fogyatékoságukhoz. Értékelésük egyéni elbírálás alapján, a vonatkozó szabályozók által megfogalmazottaknak megfelelően folyik.

Azoknak a sajátos nevelési igényű tanulóknak kerül sor a többségi tanulókkal történő együttnevelésére, akiknek nevelését-oktatását a szakértői bizottságok integrált osztályban javasolják. Ezek a tanulók többségi társaikkal együtt végzik iskolai feladataikat, de a szükséges területeken támogatást kapnak. Ez jelentheti a fokozott toleranciát, az egyéni fejlesztést, más munkaszervezési formák alkalmazását, speciális tankönyv használatát, az ellenőrzés és az értékelés szigorú igazítását a tanuló képességeihez és az egyéni foglalkozásokat.

A tanulók fejlesztése a törvényben rendelkezésre álló időkeretek (habilitációs és rehabilitációs órakeret) és csoportszervezési előírások megtartásával folyik.

Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények segítségét.

9.4 A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Az alkalmazkodási nehézségekkel – beilleszkedési zavarral, magatartási nehézségekkel – küzdő tanulókkal való foglalkozás sok időt, figyelmet, empátiát igényel. Ebbe a körbe tartoznak mindazok a gyermekek, akik nem alkalmazkodnak az iskolai szabályokhoz, vétének ellenük, illetve kivonják magukat a hatásuk alól. Magatartásukkal gyakran zavarják a pedagógusok munkáját és társaikat is. A nehezen nevelhető tanulók magatartása jelentősen eltér az adott korban megkívánható normáktól. Az általánosan használt pedagógiai módszerekkel nem lehet náluk eredményt elérni.

Az iskola elsődleges feladata a beilleszkedési, magatartási zavarok korai felismerése. Ezt a feladatot elsősorban az osztályfőnök végzi az osztályban tanító tanárokkal, aki munkájába szükség esetén bevonja az iskolapszichológust.

A problémafeltárást segítik a neveltségi szintfelmérések. Ezek nemcsak a tanulócsoporthoz, hanem az egyes tanulók neveltségi szintjének alakulását is nyomon követik.

A beilleszkedési, magatartási zavarok leginkább a következő megnyilvánulásokban fejeződnek ki:

- érzelmi, indulati szélsőségekben, kiegyensúlyozatlanságban,
- az együttműködési készség hiányában, elkülönülésben, peremhelyzetben,
- túlzott félelemben, szorongásban vagy éppen agresszivitásban,
- koncentrációzavarban,

- teljesítményromlásban,
- gyenge kudarcűrészben,
- megbízhatatlanságban, felelőtlenségben,
- késésekben, nagyfokú hiányzásokban,
- a munkafeladatok elmulasztásában.

A helyzetfelismerést a helyzetelemzés, benne az okok feltárása követi. Az igazgató a súlyosabb rendellenességgel küzdő tanulót- az osztályfőnökkel, az iskolapszichológussal és a szülőkkel való konzultáció után –a nevelési tanácsadóba irányítja.

9.5 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az iskola a már kialakított, jól bevált kapcsolattartási formákon keresztül – szülői értekezleteken, fogadóórákon, az E-naplón keresztül küldött hírlevelekben, tájékoztató levelekben és az iskolai honlap útján – folyamatosan informálja a szülőket a szociális hátrányokat mérséklő lehetőségekről, segélyekről.

A segítségnyújtás érdekében az iskolai könyvtáros és a gazdasági ügyintéző az osztályfőnökök segítségével felméri, nyilvántartásba veszik a szociálisan hátrányos helyzetű tanulókat.

Az iskolában a rászorultság formájától és mértékétől függően a következő szolgáltatásokat, támogatásokat biztosítjuk:

- délutáni tanulószobai ellátást,
- iskolai étkeztetést,
- a nagycsaládban vagy nehéz anyagi körülmények között nevelkedő tanulók számára étkezési támogatást (ingyenességet vagy kedvezményességet),
- jogszabályban rögzített módon ingyenes tankönyvellátást, illetve tankönyvtámogatást,
- az iskolai könyvtár állományába bevételezett tartós tankönyvek használatát.

Folyamatosan keressük azokat az egyéb forrásokat – elsősorban pályázatokat, ösztöndíjakat, alapítványi támogatásokat –, amelyekkel tanórán kívüli program esetében a hátrányos helyzetű diákok esélyegyenlőségét is biztosítani tudjuk.

A szülőket részletesen tájékoztatjuk a gyermekjóléti szolgálat feladatairól, valamint az iskolán kívüli szociális hátrányokat enyhítő anyagi természetű lehetőségekről (ezek leggyakrabban szociális juttatások, támogatások, rendszeres és rendkívüli segélyek, a kerületi önkormányzat által biztosított nyári foglalkozások).

9.6 Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok

Az iskolánkba bekerülő gyermekek többsége otthoni és iskolai környezetében megkapja a fizikai, értelmi és érzelmi fejlődéséhez szükséges feltételeket. Ennek ellenére nálunk is jelentkeznek gyerekvédelmi szempontból odafigyelést igénylő esetek.

Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok összefogását egy ezzel a feladattal megbízott tanár látja el a kötött munkaidőnek neveléssel-oktatással le nem kötött részében. Feladatának elvégzése közben szorosan együttműködik az iskolapszichológussal. A szakszolgálatok segítségét igénylő esetekben a gimnázium igazgatója jár el.

A gimnázium gyermek és ifjúságvédelmi tevékenysége az alábbi területre terjed ki:

- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére,
- a gyermek fejlődését veszélyeztető tényezők feltárására,

- a veszélyeztető körülmények megszüntetésére,
- külső, szakszolgálati segítség igénybevételére.

A gyermekvédelmi célok megvalósítását elsősorban az alábbi tevékenységekkel segítjük:

- együttműködés a szülőkkel (pl.: fogadóórák, közös programok),
- tájékoztatás a támogatási lehetőségekről,
- diagnosztikus mérések az alapozó szakaszban,
- tanulószobai foglalkozások,
- tehetséggondozó foglalkozások,
- iskolai étkezés (jogosultság esetén kedvezményesen),
- egészségügyi szűrővizsgálatok,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról,
- differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- egyéni tanácsadás,
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- szabadidős programok szervezése,
- pályaválasztás segítése.

10 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A lehetőségekhez mérten nagy teret kell adni a szabadidős tevékenység szervezésében a Diákönkormányzatnak, de munkájukhoz az esetek többségében szükség van a pedagógusok segítségére is.

A Diákönkormányzat tartalmas és hatékony működése elősegíti a diákok demokratikus közéletre nevelését, illetve lehetőséget ad arra, hogy az iskolai környezet és légkör kialakításában a tanulók is aktívan részt vegyenek. Az iskola anélkül, hogy megsértené a Diákönkormányzat autonómiáját, köteles a maga eszközeivel támogatni a Diákönkormányzat működését.

A Diákönkormányzat képviselője állandó meghívottja a nevelőtestületi értekezleteknek.

A Diákönkormányzat dönt a Kempelen-nap (tanítás nélküli munkanap) programjáról.

A Diákönkormányzatra vonatkozó egyéb kérdésekben az iskola SZMSZ-ében meghatározottak mérvadóak.

11 A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formája

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.

Az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén, a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságán keresztül, az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon adnak tájékoztatást a tanulóknak.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve az elektronikus naplón keresztül írásban) tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatójával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az intézményi tanáccsal.

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a szülők fórumán vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére szolgáló fórumok:

A *Szülői értekezlet* célja a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása.

Feladata:

- a szülők tájékoztatása az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól, a helyi tanterv követelményeiről, az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról, gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról, a gyermeke osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről, az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatója felé.

A *fogadóórák* célja a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal.

A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

Az iskolai honlap célja, hogy a szülők, érdeklődők naprakész információkat szerezhessenek az iskola tanórai és tanórán kívüli rendezvényeiről, a különböző programokról, a gyermekeket érintő eseményekről, feladatokról, lehetőségekről, eredményekről, és igényeik szerint tevékeny részesei lehessenek ezeknek.

Az intézmény rendszeresen tartja a kapcsolatot az alábbi szakmai szervezetekkel:

- gyermek- és ifjúságvédelmi szervezetek,
  - gyámhatóság,
  - szakmai szolgáltató szervezetek,
  - szakszolgálatok,
  - iskola-egészségügy,
  - kulturális és sportszervezetek,
  - civil szervezetek.
- A kapcsolattartás rendjét az SZMSZ tartalmazza.

12 A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A Kempelen Farkas Gimnázium kiemelt céljának tekinti a tehetséggondozást és a felsőfokú oktatásra való fokozatos felkészítést. Ennek érdekében elengedhetetlennek tartja, hogy az iskola valamennyi tanulója az első hét év folyamán olyan vizsgákat tegyen, amelyekre való felkészülés során a tanult ismeretek összegzését, szintetizálását gyakorolhatja. A vizsgakötelezettség alól felmentést rangos versenyen kiemelkedő eredményt elért tanulóknak – az illetékes

munkacsoport javaslata alapján – csak az igazgató adhat. A vizsgákra való felkészülés, illetve maga a vizsga megfelelő előkészítést nyújthat az érettségi sikeres letételéhez, illetve az egyetemek és főiskolák hasonló jellegű követelményeinek magas színvonalú teljesítéséhez. A vizsgák célja annak megállapítása, hogy a tanuló szert tett-e az adott tantárgyból a továbbhaladáshoz szükséges tárgyi tudásra, gondolkodó és tájékozódó képességre, képes-e megszerzett ismereteinek rendszerezésére, gyakorlati alkalmazására és igényes előadására.

A vizsgák elégséges szintű letétele, a szabályzatba foglaltak szerint, feltétele az adott tanulmányi év teljesítésének. Ez azt jelenti, hogy a következő évfolyamon csak azok a tanulók folytathatják tanulmányaikat, akik a vizsgákra vonatkozó követelményeknek az adott évfolyamon eleget tettek.

12.1 Belső vizsgák

12.1.1 A vizsgák évfolyamonkénti tárgyai és témái

évfolyam	tantárgy	írásbeli	az írásbeli időtartama	szóbeli	megjegyzés
5.	természetismeret, valamint technika, életvitel és gyakorlat	-	-	+	csoportos
6.	magyar nyelv és irodalom	+	45 perc (nyelvtan)	+(irodalom)	
7.	matematika (félévkor) idegen nyelv (év végi)	+ +	matematika: 60 perc; idegen nyelv: 60 perc	- +	
8.	kémia vagy fizika	+	60 perc	+	
9.	biológia vagy földrajz	+	60 perc	+	
10.	magyar történelem matematika idegen nyelv	+ + + +	magyar: 210 perc; történelem: 120 perc; matematika: 120 perc; idegen nyelv: 120 perc	+ + - +	kisérettségi
11.	2. idegen nyelv (félévkor) év végi vizsga	+ -	90 perc -	+ +	

A 11. évfolyamon a félévi vizsgák szintje az Európai Referencia Keret által meghatározott A2 szint.

A 11. évfolyamos év végi vizsga célja a középszintű és az emelt szintű érettségire való felkészülés. Amennyiben a tanuló előrehozott érettségi vizsgát tesz, mentesül a 11. évfolyamos év végi vizsga alól. Azok a tanulók, akik emelt szintű oktatásban részesülnek – az általuk választott tantárgyból – év végén szóbeli vizsgát

tesznek. A többi tanuló magyar nyelv és irodalom, történelem vagy idegen nyelv tantárgyból tesz középszinten szóbeli vizsgát. A vizsgatételek száma maximum 8.

A vizsgák témaköreit az illetékes szaktanár(ok) jelöli(k) ki a tantárgyi munkacsoport egyetértésével.

A belső vizsgákon a 10. év végi vizsgáig tantárgyanként egy – minimum 8, maximum 20 témakört tartalmazó – témakörlista adható ki, amittől a vizsgáztató tanár kb. 10 %-ban térhet el a tételek elkészítésekor (15 témakörig 1, 16-20 témakörig 2 témakör hagyható ki vagy cserélhető le másikkra). A tételek elkészítése – a végleges témakörlista minden témakörének felhasználásával – a vizsgáztató tanár jogköre.

A 8. és 9. évfolyamon megadott tételek legfeljebb az utolsó két tanévben tanított tananyagból kerülhetnek ki.

A vizsga témáit legkésőbb február 28-áig kell kihirdetni a tanulóknak.

Amennyiben a vizsgatételek is kiadásra kerülnek, annak legkésőbb a vizsga előtt 2 héttel meg kell történnie. Az 5. évfolyamon a vizsgatételek kiadása kötelező.

12.1.2 A vizsgákra való felkészítés

A vizsgákra való felkészítés – ennek részeként pl. egy mintatétel kidolgozása – az illetékes szaktanár feladata. A felkészítést tanórai keretben folyamatos ismétléssel kell megvalósítani. A vizsgát megelőzően legalább 1 tanórán kívüli konzultációt kell szervezni.

12.1.3 A vizsgák szervezése

A vizsgák szervezéséért a szervezési igazgatóhelyettes a felelős.

A választható tantárgyak közül a tanulónak legkésőbb a témakörök kiadását követően egy hónapon belül kell választania.

A csoportok beosztását, az írásbeli vizsgák ülésrendjét a szaktanárok javaslata alapján a szervezési igazgatóhelyettes készíti el.

A vizsga legkorábban 8 órakor kezdődhet, és 18 óráig be kell fejeződnie.

A vizsgán használható segédeszközöket az érintett szaktanár határozza meg, amelyről megfelelő időben tájékoztatja a tanulókat. A feladatok kiosztásakor az esetlegesen felmerülő kérdések tisztázására az illetékes szaktanárnak is jelen kell lennie.

A szóbeli vizsgák vizsgabizottsága a tantestület tagjaiból áll. A vizsgán mindenképpen jelen kell lenni az illetékes szaktanárnak, lehetőség szerint még egy megfelelő szakos pedagógusnak és az iskolavezetés tagjának vagy megbízott képviselőjének. A vizsga csak akkor értékelhető, ha a felelet egész, maximum 10 perces időtartama alatt legalább ugyanaz a két kötelezően jelenlévő vizsgabizottsági tag jelen van.

A szóbeli vizsgán – kivéve idegen nyelv – a tanulók a tétel kidolgozására minimum 30 perc felkészülési időt kapnak. A vizsgázók szóbeli feleletük első részében törekedjenek a téma önálló, összefüggő, nyelvileg igényes kifejtésére. A kérdező tanárnak ilyenkor nem célszerű kérdésekkel megszakítani a feleletüket. A tanári kérdések feltevésére a vizsga következő szakaszában kerülhet sor. Ilyenkor a bizottság tagjai is kérdezhetnek a vizsgázó diáktól. A vizsga lezárásakor mindenképpen hangozzék el egy rövid szóbeli értékelés.

A szóbeli vizsga ideje a 10 percet nem haladhatja meg, kivétel a 10. és 11. évfolyam év végi vizsgája, ahol az érettségivel előírt időket alkalmazzuk.

Orvos által igazolt betegség esetén szülői kérésre a szóbeli és írásbeli vizsga pótlásának időpontjáról az igazgató dönt.

12.1.4 Az írásbeli dolgozatok javítása és minősítése

A dolgozatok eredményét a szóbeli vizsgát megelőzően ki kell hirdetni a tanulóknak. Sikertelen írásbeli vizsga esetén a szaktanár a szóbeli vizsga megkezdése előtt legalább 5 nappal köteles a tanulót tájékoztatni írásbeli vizsgájának eredménytelenségéről.

12.1.5 A szóbeli vizsgák értékelése

A vizsga részjegyeit, illetve a végső eredményét az illetékes szaktanár állapítja meg a vizsgabizottság tagjai véleményének meghallgatásával.

A 10. évfolyamon a kisérettségi teljesítményét minden tantárgyból egységesen értékeljük: 35%-tól elégséges, 50%-tól közepes, 70%-tól jó, 85%-tól jeles.

12.1.6 A vizsga eredményének beszámítása az év végi bizonyítványba

A vizsga eredménye az adott szaktárgy év végi jegyét egy harmad arányban befolyásolja az első félévi és a második félévi teljesítmény mellett, kivéve, ha a vizsga eredménye elégtelen.

Sikertelen belső vizsga esetén az osztályozó értekezlet időpontjáig egy javítóvizsga időpontot biztosítunk.

Ha a tanuló a kijelölt javítóvizsga időpontjában nem jelenik meg, vagy javítóvizsgája eredménytelen, akkor a tanuló az adott tantárgyból nem teljesítette a továbbhaladáshoz szükséges feltételeket, érdemjegye elégtelen.

12.1.7 A vizsga iratai

Az írásbeli vizsgáról termenként jegyzőkönyvet kell vezetni.

Az írásbeli dolgozatokat és a jegyzőkönyveket az iskola irattárában kell megőrizni.

A szóbeli vizsgán a vizsgabizottság ívet vezet, melyet a vizsgát követően a tanulók vázlataival együtt átad az iskolatitkárnak. Az íven vezetni kell a nevek mellett a tétel, feladat számát, illetve a szóbeli és az összesített eredményt. Az ívet (mellékelve a tételjegyzéket) az iskola irattárában kell megőrizni. A vázlatokat a tanév végéig kell megőrizni.

A tanulók a vizsgájukról belső vizsgabizonyítványt kapnak.

12.2 Osztályozó vizsgák

Az osztályozó vizsgára jelentkezés módját a Házi rend, a vizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményeit a Pedagógiai program helyi tanterve tartalmazza.

Azokon az évfolyamokon, ahol az adott tantárgyhoz belső vizsga is kapcsolódik, ott a belső vizsga témakörei/tételei is részei a követelményeknek. Ezért a 10. évfolyam kivételével az adott tantárgyból letett sikeres osztályozó vizsga kiváltja a belső vizsgát. A 10. évfolyamon az osztályozó vizsga mellett a kisérettségi vizsga teljesítése is feltétele a magasabb évfolyamba való lépésnek.

A vizsga jogszerű előkészítésért, a feltételek megteremtéséért az igazgató felel. Az osztályozó vizsgát az általa kijelölt, legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. Ha az iskolában tanítók végzettsége, szakképzettsége alapján lehetőség van rá, akkor a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell kijelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására. A vizsgabizottság elnökét az igazgató jelöli ki. A vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért a vizsgabizottság elnöke felel. Kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat taníthatja. Az írásbeli vizsga feladatlapjait a vizsgáztató szaktanár javítja ki és értékeli.

A vizsga nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat.

Az írásbeli feladatsort a vizsgáztató szaktanár állítja össze a munkaközösség vezetőjének jóváhagyásával.

Íróeszközökről, számológépről a vizsgázók, más, a vizsgához szükséges eszközökről az iskola gondoskodik.

Egy vizsganapon egy vizsgázó legfeljebb három vizsgát tehet. Az írásbeli vizsga tantárgyanként legfeljebb hatvan perc lehet. Az írásbeli vizsgák lebonyolítását, az esetleges szabálytalanságok kivizsgálását és kezelését a hatályos jogszabályok alapján kell elvégezni.

A szóbeli vizsgatételeket a vizsgáztató tanár állítja össze a munkaközösség vezetőjének jóváhagyásával.

A vizsgázónak legalább harminc perc felkészülési időt kell biztosítani tantárgyanként (ahol ezt az érettségi szabályzat előírja) a szóbeli felelet megelőzően. A szóbeli felelet időtartama egy tantárgyból tizenöt percnél nem lehet hosszabb. A szóbeli vizsgák lebonyolítását, az esetleges szabálytalanságok kivizsgálását és kezelését a hatályos jogszabályok alapján kell elvégezni.

A vizsga részjegyeit, ezekből a vizsga végső eredményét az illetékes szaktanár állapítja meg a vizsgabizottság véleményének meghallgatásával. Véleményeltérés esetén a bizottság elnöke szavazást rendel el.

Az osztályozó vizsga nem ismételhető.

tantárgy	az írásbeli ideje (percben)	az írásbeli %-os aránya a végső osztályzatban	a szóbeli ideje (percben)	a szóbeli %-os aránya a végső osztályzatban
Irodalom	60	50	15	50
Magyar nyelv	60	50	15	50
Idegen nyelv	60	70	15	30
Matematika	60	80	15	20
Erkölcstan			15 (2-5 oldalas projekt munka és ennek védelme)	
Etika			15 (3-6 oldalas projekt munka és ennek védelme)	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	45	50	15	50
Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek	-	-	15 (4-7 oldalas projekt munka és ennek védelme)	100
Hon és népismeret	30	50	10	50
Tanulástechnika	20	50	10	50
Természetismeret	-	-	10	100
Fizika	60	70	10	30
Kémia	60	70	10	30
Biológia-egészségtan	60	60	15	40
Földrajz	60	60	15	40

Ének-zene	-	-	15 (2-4 oldalas projektmunka és ennek védése)	100
Dráma és tánc	-	-	30 (gyakorlat)	100
Vizuális kultúra	-	-	15 (2-4 oldalas projektmunka és ennek védése)	100
Művészetek	-	-	15 (2-4 oldalas projektmunka és ennek védése)	100
Informatika	60 (gyakorlati)	80	15	20

Technika, életvitel és gyakorlat	-	-	15 (1-3 oldalas projektmunka és ennek védése)	
Testnevelés és sport	60 (gyakorlati)	100	-	-

A kifutó helyi tanterv tantárgyai esetén:

<i>Történelem</i>	60	50	15	50
<i>Társadalomismeret</i>	-	-	15 (4-7 oldalas projektmunka és ennek védése)	100
<i>Bevezetés a filozófiába</i>	-	-	15 (4-7 oldalas projektmunka és ennek védése)	100
<i>Biológia</i>	60	60	15	40
<i>Fölünk és környezetünk</i>	60	60	15	40
<i>Tánc és dráma</i>	-	-	30 (gyakorlat)	100
<i>Rajz és vizuális kultúra</i>	-	-	15 (2-4 oldalas projektmunka és ennek védése)	100

A végső osztályzat (szöveges értékelés) a százalékos eredményekből átváltva a következőképpen alakul:

osztályzat	százalék
1 (elégtelen)	0 - 34
2 (elégséges)	35 - 49
3 (közepes)	50 - 69
4 (jó)	70 - 84
5 (jeles)	85 - 100

12.3 Javító vizsgák

A javító vizsga részei (pl. írásbeli, szóbeli, gyakorlati rész) megegyeznek az osztályozó vizsgák részeivel. Az egyes tantárgyakon belüli részletes követelményeket és az értékelés szabályait a Pedagógiai program helyi tanterve tartalmazza.

12.4 Érettségi vizsgák

Az érettségi vizsgák lebonyolítása a 100/1997. (VI.13.) Korm. rendelet és a 40/2002. (V. 24.) OM rendelet alapján történik. A jogszabályok által nem meghatározottakban az igazgató dönt.

13 A felvétel és az átvétel helyi szabályai

A Kempelen Farkas Gimnázium ötödik osztályába azok a tanulók nyerhetnek felvételt, akik elvégezték az általános iskola 4. osztályát. Az ötödik évfolyamra a törvényben meghatározott módon felvételi vizsgával (lehetőség szerint központi írásbeli vizsgával és iskolai szóbeli vizsgával), a felsőbb évfolyamokba pedig különbözeti vizsga letételével kerülhetnek be a tanulók.

A felvételi vizsga a jelentkezők készség és képesség vizsgálatára terjed ki. A szóbeli vizsga feladatait az iskola igazgatója által megbízott pedagógusok állítják össze. Ezek elsősorban kommunikációs gyakorlatokból és logikai, kreatív feladatokból állnak.

A különbözeti vizsgák anyagát – az adott évfolyam követelményeit és a jelentkező előző tanulmányait figyelembe véve – az adott évfolyamon tanító pedagógusok állítják össze a munkacsoport-vezetők irányításával. A felvételtől való döntés a vizsgáztató szaktanárok javaslata alapján az igazgató joga. A különbözeti vizsgán magyar nyelvből, matematikából és az adott osztályban elsőként tanult idegen nyelvből kell vizsgázni.

14 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az iskolai elsősegély-nyújtási ismeretek oktatásának célja, hogy a tanulók ismerjék meg a veszélyhelyzetek, balesetek, sérülések elkerülésének módjait, illetve elemi elsősegély-nyújtási ismereteket szerezzenek a leggyakoribb balesetek ellátására vonatkozóan. Legyenek képesek sérülések (égés, vérzés, rándulás, ficam, törés), balesetek (fulladás, áramütés), eszméletvesztés esetén az alapvető teendők elvégzésére, a sérülés típusának megfelelő ellátásra, valamint a laikusok által elsajátítható újraélesztésre. Tudjanak azonnal intézkedni veszélyhelyzetekben, ismerjék a segélykérés lehetőségeit, továbbá megfelelő felelősségérzet alakuljon ki bennük embertársaik iránt.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, a Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével,
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegélynyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe.

Az elsősegély nyújtásával kapcsolatos ismeretek tantárgyankénti és évfolyamonkénti megjelenését a pedagógiai program mellékletét képező tantervek tartalmazzák.

15 Az írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

Az iskolai írásbeli, szóbeli beszámoltatások célja a tanulók tudásának értékelése, a tanítási-tanulási folyamat eredményeinek ellenőrzése, a fejlesztés területeinek feltárása.

A beszámoltatásokkal kapcsolatos legfontosabb elvek a következők:

- figyelembe vesszük az életkori és az egyéni sajátosságokat,
- folyamatos visszajelzésre törekszünk,
- a csoportbontások növelésével törekszünk arra, hogy a tanulók minél gyakrabban szóbeli feleletekben is számon adjanak tudásukról,
- az alsóbb évfolyamokon a szóbeli feleletek során kisebb anyagrészeket kérünk számon, a felsőbb évfolyamokon a fokozatosság elvét betartva egyre komplexebb témakörökből is feleltetünk,
- a vizsgákra való készülés során tételekből is feleltetünk,
- az írásbeli beszámoltatás nem lehet a büntetés eszköze,
- módot adunk a javítás lehetőségére,
- törekedni kell arra, hogy a gimnázium tanulói egy tanítási napon legfeljebb egy témazáró dolgozatot írjanak,
- röpdolgozatot bármely órán lehet íratni, tesztet, felmérőt, témazárót a tanár által meghatározott és előre bejelentett időpontban, akár pihenőnap és tanítási szünet után is,
- a témazáró dolgozatokat 11 munkanapon belül ki kell javítani.

Az írásbeli beszámoltatások formái, korlátai, valamint az értékelésben betöltött szerepük, súlyuk a következők:

- a formatív értékelést, azaz a tanulók tudásának értékelését teszik lehetővé a röpdolgozatok, írásbeli feleletek, egy-egy témakört vagy anyagrészt felölelő tesztek, a témakörök egy részéhez kapcsolódó felmérők, a súlyozott értékű egy-két témakör anyagát felölelő témazárók,
- a tanulási folyamat eredményeinek komplex feltárását szolgálják a 9. évfolyamon íratott évfolyamdolgozat, valamint a 11. évfolyamon készített projekt munka, melyeknek legalább elfogadható szintű elkészítése az adott évfolyamon a tanulók továbbhaladásának előfeltétele,
- egy-egy tanítási-tanulási folyamat lezárásakor a belső vizsgarendszer keretében a vizsgaszabályzatunkban rögzített módon írásbeli vizsgák formájában is mérjük az eredményességet.

Az írásbeli beszámoltatások közé tartoznak az érdemjeggyel nem értékelt diagnosztikus mérések (az 5. évfolyamon az idegen nyelvi csoportbontást alakítják ki az eredmények) és a külső mérések (pl. idegen nyelvi, matematikai és szövegértési kompetenciamérések). Ezek a helyzetfeltárást, a sikeres továbbhaladáshoz szükséges tudáselemek szintjének egyénekre és csoportokra vonatkozó megállapítását szolgálják.

16 Az otthoni, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az otthoni írásbeli és szóbeli feladatok célja a tanítási órán tanult megszilárdítása, gyakorlása, elmélyítése, kiegészítése. Jó alkalom nyílik ekkor is a differenciált foglalkoztatásra, tehetséggondozásra.

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatokkal kapcsolatos legfontosabb elveink, valamint a feladatkiadással kapcsolatban a túlzott terhelés elkerülését segítő korlátozásaink a következők:

- a házi feladat a tanítási órák anyagához kapcsolódjon, az ott történtek következménye, folytatása legyen,
- a feladatok mennyisége és minősége alkalmazkodjon a tanulók tudásához, életkorához,
- az osztályban tanító pedagógusok a projekt jellegű feladatok időbeosztásánál ügyeljenek arra, hogy a tanév során egyenletesen terheljék a tanulókat,
- a fejlesztés érdekében egyenletes, folyamatos terhelésre törekszünk,
- a differenciált feladatok és szorgalmi feladatok a képességfejlesztést szolgálják,
- a tanulók heti átlagos otthoni tanulmányi munkája a tantárgy heti óraszámának felét nem haladhatja meg,
- fontos szempont, hogy a feladatokat a tanuló önállóan el tudja készíteni,
- a következő órán történjen meg a házi feladatok visszacsatolása (ellenőrzése, értékelése),
- házi feladat hétköznapra, hétvégére és ünnepnapra is adható,
- hét végére és az iskolai szünetekre csak annyi házi feladat adható fel, mint általában egyik tanóráról a másikra,
- a tanítási szünetekre adhatók nem kötelező gyakorló és szorgalmi jellegű feladatok.

A tanulók tanulási képessége eltérő: feladataikat nem végzik azonos intenzitással, különböző a munkavégzésük üteme, gondolkodásuk, emlékezőképességük, figyelemösszpontosításuk, fáradtságuk. Figyelemmel kell lenni a tanuló aznapi, másnapi terhelésére. Tekintetbe kell venni a tanuló képességeit, mentességeit, korlátait. A tanuló tanulásban való bármely képességbeli akadályozottsága, az emiatti lassabb haladási tempója nem lehet ok az önálló tanulásra fordítható idő megnövelésének, sőt az szükség szerint csökkentendő.

A leggyakoribb szóbeli feladattípusok a következők:

- tananyagrögzítés, felkészülés szóbeli feleletre,
- szabályok, definíciók, tételek, bizonyítások megtanulása,
- fogalmak, elnevezések, összefüggések megtanulása,
- memoriter (versek, idegen nyelvű szavak, szövegek).

A leggyakoribb írásbeli feladattípusok a következők:

- a tankönyv, munkafüzet, feladatgyűjtemény, feladatlap kijelölt feladatainak megoldása,
- írásbeli fogalmazás,
- vázlat, jegyzet készítése,
- megfigyelések, kutatási feladatok lejegyzése,
- írásos gyűjtőmunka,
- rajzok, térképek, folyamatábrák, tervek, prezentációk készítése.

A fentieket kiegészíthetik egyéb, szorgalmi jellegű feladatok (pl. versenyfeladatok, forrásmunkák feldolgozása, pályamunkák, tanulói kiselőadások, ajánlott olvasmányok bemutatása, projektmunkák).

HELYI TANTERV

1 A választott kerettanterv

A Kempelen Farkas Gimnázium az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló rendelet alapján, az 5. mellékletben szereplő „Kerettanterv a gimnáziumok 5-12. évfolyama számára” nevű kerettanterv alapján készítette el a helyi tantervét.

2 A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámja

A Kempelen Farkas Gimnázium tantárgyi struktúrája

Tantárgyak / <i>évfolyamok</i>	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Irodalom	2	2	2	2	2	3	4	3,5
Magyar nyelv	2	2	2	2	2	1	1	1,5
I. Idegen nyelv	4	3	4	4	3	4	3	3
II. Idegen nyelv					3	3	4	3
Matematika	4	4	4	3	4	4	3	4
Erkölcstan	1	1	1	1				
Etika							1	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek			2	2	3	3	3	3
Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek	2	2						
Hon- és népismeret	0,5							
Tanulástechnika	0,5							
Természetismeret	2	3						
Fizika			1,5	2	2	2	2	
Kémia			1,5	2	2	2		
Biológia-egészségtan			1,5	2	1	1	2	2
Földrajz			1,5	2	2	2		
Ének-zene	1	1	1	1	1	1		
Dráma és tánc	1				1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1		
Művészetek							2	2
Informatika		2	1	1	2	1		
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1					1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
emelt szintű oktatás (választható)						1	4	6
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
ÖSSZESEN	28	28	31	31	35	35	35	35

A táblázatban **vastagon** szedett órák bontott órák, a *dőlt*en szedett órák részben bontottak. A 11. és 12. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom és a történelem tantárgyakat **3 részre bontjuk**.

Az 5. és 6. évfolyamon a „Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek” tantárgyat választottuk. Az 5. és 9. évfolyamon a „Dráma és tánc” tantárgyat választottuk. A 11. évfolyamon a Művészetek tantárgyat 1 óra Ének-zene és 1 óra Mozgóképkultúra és médiaismeret, valamint 12. évfolyamon 2 óra Mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyak ismeretanyagával töltöttük fel.

A gimnáziumban a tantárgyakat a hagyományos ötfokozatú skálán értékeljük, kivéve az alábbiakat:

- Erkölcstan,
- Etika,
- Tanulástechnika,
- Dráma és tánc,
- Művészetek.

Ezeket a tantárgyakat háromfokozatú skálán – kiváló, jó, megfelelt – értékeljük.

A szabadon tervezhető órakeret felhasználása:

évfolyam	óra	felhasználás
5.	2	1 óra I. idegen nyelv 0,5 óra Hon- és népismeret 0,5 óra Tanulástechnika
6.	3	1 óra Matematika 1 óra Természetismeret 1 óra Informatika
7.	3	1 óra Magyar nyelv és irodalom 1 óra I. idegen nyelv 1 óra Matematika
8.	3	1 óra I. idegen nyelv 0,5 óra Fizika 0,5 óra Kémia 0,5 óra Biológia-egészségtan 0,5 óra Földrajz
9.	4	1 óra Matematika 1 óra Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek 1 óra I. idegen nyelv 1 óra Biológia-egészségtan (átcsoportosítva 10. évfolyamról)
10.	4	1 óra I. idegen nyelv 1 óra Matematika 1 óra Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek 1 óra Emelt szintű oktatás előkészítő
11.	6	1 óra Magyar nyelv és irodalom 1 óra II. idegen nyelv 4 óra Emelt szintű oktatás (2-2 óra)
12.	8	1 óra Magyar nyelv és irodalom 1 óra Matematika 6 óra Emelt szintű oktatás (3-3 óra)

Jelen helyi tantervben meghatározott tantárgyi struktúra a 2013/2014-es tanévtől kezdve felmenő rendszerben kerül bevezetésre. A bevezetés ütemezését az alábbi táblázat mutatja:

tanév/évfolyam	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2013/2014	ÚJ	régi	régi	régi	régi	régi	régi	régi
2014/2015	ÚJ	ÚJ	régi	régi	régi	régi	régi	régi
2015/2016	ÚJ	ÚJ	ÚJ	régi	régi	régi	régi	régi
2016/2017	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	régi	régi	régi	régi
2017/2018	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	régi	régi	régi
2018/2019	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	régi	régi
2019/2020	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	régi
2020/2021-től	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ	ÚJ

ÚJ = jelen helyi tanterv; régi = a 2013-ig érvényben lévő helyi tanterv

3 A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Gimnáziumunkban a szabadon tervezhető órakeret terhére a kötelező tantárgyak óraszámát növeltük meg azzal a céllal, hogy e tárgyakból a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására több idő jusson. Az utolsó két évben a többletórák egy részét az emelt és középszintű érettségire való felkészítésre fordítjuk.

3.1 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A csoportbontással az a célunk, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására.

A csoportbontások évfolyamonként:

5.	Irodalom (2 óra), Idegen nyelv (4 óra), Matematika (4 óra), Erkölcstan (1 óra), Természetismeret (2 óra), Dráma és tánc (1 óra), Technika, életvitel és gyakorlat (1 óra)
6.	Irodalom (2 óra), Idegen nyelv (3 óra), Matematika (4 óra), Erkölcstan (1 óra), <i>Természetismeret (2 óra),</i> Informatika (2 óra), Technika, életvitel és gyakorlat (1 óra)

7.	Irodalom (2 óra), Idegen nyelv (4 óra), Matematika (4 óra), Erkölcstan (1 óra), <i>Fizika (1 óra), Kémia (1 óra), Informatika (1 óra), Technika, életvitel és gyakorlat (1 óra)</i>
8.	Idegen nyelv (4 óra), Matematika (3 óra), Erkölcstan (1 óra), <i>Fizika (1 óra), Kémia (1 óra), Informatika (1 óra)</i>
9.	1. Idegen nyelv (3 óra), 2. Idegen nyelv (3 óra), Matematika (4 óra), Biológia-egészségtan (1 óra), <i>Földrajz (1 óra), Dráma és tánc (1 óra), Informatika (2 óra)</i>
10.	Magyar nyelv (1 óra), 1. Idegen nyelv (4 óra), 2. Idegen nyelv (3 óra), Matematika (4 óra), <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek (1 óra), Informatika (1 óra), emelt oktatás (1 óra)</i>
11.	<i>Irodalom (4 óra), Magyar nyelv (1 óra), 1. Idegen nyelv (3 óra), 2. Idegen nyelv (4 óra), Matematika (3 óra), Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek (3 óra), emelt oktatás (2-2 óra)</i>
12.	<i>Irodalom (3,5 óra), Magyar nyelv (1,5 óra), 1. Idegen nyelv (3 óra), 2. Idegen nyelv (3 óra), Matematika (4 óra), Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek (3 óra), emelt oktatás (3-3 óra)</i>

A közép- és emelt szintű érettségire való felkészítést a 20/2012.(VIII.31.) EMMI-rendelet 15.§-a szerint szervezzük meg.

3.2 A nem kötelező (választható) tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga

A nem kötelező tanórai foglalkozások tananyagát és követelményeit a helyi tanterv vonatkozó részei tartalmazzák.

A választható tárgyak esetén a tanulók és a szülők aláírásukkal erősítik meg választásukat, és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

3.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásában szerepet játszó általános minőségi kritériumok a szakmai hitelesség és szakmai megbízhatóság mellett a tanulási folyamat támogatása, irányítása, a tanulási stratégiák közvetítése, valamint az adott korosztály motiválása és gondolkodásra, olvasásra, tanulásra ösztönzése.

A kiválasztás alapelvei:

- Tartalmi szempontból feleljen meg a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott tartalmi és fejlesztési irányelveknek.
- A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
- Vegye figyelembe az életkori sajátosságokat.
- A taneszköz legyen jól tanítható, jól tanulható.
- A tankönyv tananyag-elrendezése, szerkezete tegye lehetővé a differenciált tanórai és tanórán kívüli munka megszervezését.
- A taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a diákokat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megővására.

Előnyben kell részesíteni azokat a taneszközöket,

- amelyek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai, elkerülendő a felesleges váltásokat és átfedéseket;
- amelyekhez megfelelő nyomtatott, digitális és audiovizuális kiegészítő taneszközök állnak rendelkezésre (pl. munkafüzet, feladatgyűjtemény, CD, stb.);
- amelyekhez rendelkezésre áll olyan digitális tananyag, amely interaktív táblán segíti az órai munkát pl. animációk, 3D modellek, grafikonrajzoló, statisztikai programok, interaktív feladatok, számonkérési lehetőségek, játékok stb. segítségével;
- amelyekhez olyan hozzáférés biztosított, amely az iskolában használt digitális eszközöket és tartalmakat interneten keresztül a diákok otthoni tanuláshoz is nyújtani tudja;
- amelyek feleslegesen nem terhelik túl a szülők anyagi teherbíró képességét;
- amelyeket a tanulók tartós tankönyvként kölcsönözni tudnak a gimnázium könyvtárából.

Pedagógusaink nem választhatnak olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak.

4 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Az iskolánkban folyó középfokú nevelés-oktatás nyolc éven keresztül egységes és folyamatos. A pedagógiai munka hatékonysága érdekében azonban három fejlesztési szakaszt különítettünk el. Ezzel az a célunk, hogy figyelembe véve a tanulók életkori sajátosságait, aktuális képességeit és lehetőségeit, megfogalmazzuk az adott képzési időszak súlyponti feladatait. Ez módot ad arra, hogy összehangolt oktató és nevelő munkát tudjunk végezni.

4.1 A középfokú nevelés-oktatás alapozó szakasza: 5-6. évfolyam

4.1.1 Személyes kapcsolatok kialakítása

Az első két év legfontosabb feladata, hogy a tanulók minél előbb otthonosan mozogjanak új iskolájukban és szorongásuktól mentesen, önbizalommal és kedvvel végezzék a rájuk váró újszerű feladatokat. Ehhez pontosan és sokoldalúan informálni kell őket az iskola belső életéről, hagyományairól, szabályairól. Nagy vonalakban meg kell őket ismertetni az előttük álló nyolc év tartalmáról és követelményeiről, az iskola által nyújtott speciális lehetőségekről.

Az osztályfőnökökre ekkor különösen sok feladat hárul, hiszen ekkor kell kialakítani a személyes feltételeit a szülőkkel való hosszú távú együttműködésnek. Lehetőleg minél több közös program szervezésével elő kell segíteniük a közösség fejlődését, hogy a sok helyről érkező tanulók között érzelmi biztonságot adó személyes kapcsolatok alakulhassanak ki. Meg kell teremteniük a megfelelő légkört ahhoz, hogy az osztály fokozatosan azonosulva az iskola által közvetített értékekhez, igényes és fejlesztő közösséggé váljon minden egyes tanuló számára. A színes, sokoldalú iskolai élet nemcsak a tanulók önismeretét, hanem együttműködési készségét is fejleszti.

4.1.2 Hiányok pótlása

A tanulási problémák megelőzése szempontjából fontos, hogy az első években a kulcskompetenciák területén meglévő hiányosságok – főleg az olvasási, a helyesírási, a számolási és a kommunikációs képességek terén - minél előbb felszínre kerüljenek. A hiányosságokat feltétlenül meg kell szüntetni, mert különben e problémák később halmozódó tanulási kudarcokat és a tanulástól való végzetes elfordulást okozhatják a tanuló számára. Ez esetben pedig vakvágányra kerülhet az egyébként sok tekintetben tehetséget mutató fiatal is.

4.1.3 Tanulósobai foglalkozás

Az 5-6. osztályosok számára biztosítjuk a tanulósobai ellátást. Azokon kívül, akik egyébként is igénylik ezt a szolgáltatást, szeretnénk, ha a korrepetálásra szoruló gyerekek szüleit is meg tudnánk győzni arról, hogy az egyéni képességfejlesztésre itt kiváló lehetőség adódik. Itt teremtjük meg ugyanis a szervezett feltételét annak, hogy a szaktanárok által egyénre szabottan javasolt külön feladatok elvégzése által, tanári ellenőrzés és segítség mellett hozhassák be a tanulók az anyanyelvi vagy matematikai készség terén mutatkozó lemaradásukat. A tanulósoba a kulcskompetenciák fejlesztése mellett a szociális hátrányokat is enyhítheti.

4.1.4 A további sikeres tanulás megalapozása

Az első két év nemcsak a képességek, hanem a tudományokhoz és művészetekhez való viszonyulások szempontjából is alapozó jellegű időszakot jelent. Ekkor ismerkednek meg a tanulók azzal, hogy az egyes tantárgyak mely tudományok és művészeti ágak eredményeivel, alkotásaival ismerteti meg őket, mi e tudományok tárgya, jellemző vizsgálati módszere, kapcsolata egyéb tudományokkal stb. Természetesen ezzel párhuzamban megkezdődik azoknak a sajátos tanulási képességeknek a fejlesztése is, amelyek az egyes tantárgyak hatékony és fejlesztő jellegű tanulását teszik lehetővé.

Az alapozó szakaszban a pedagógusoknak fokozott gondot kell arra fordítaniuk, hogy a gyerekek aktuális képességeiknek és tanulási tempójuknak megfelelő feltételek között sajátíthassák el az új ismereteket. Ennek érdekében az ismeretanyagok a későbbiekhez képest "szellősebbek". Így több idő juthat a motiváló jellegű feladatokra és a differenciált gyakoroltatásra. Célszerű a felzárkóztató programok mellett tehetséggondozó és versenyekre felkészítő szakköröket is indítani.

4.1.5 A továbbhaladás feltételei

A magasabb évfolyamra lépés feltétele a tantárgyi követelményekben megfogalmazott elégséges szint elérése és az SZMSZ-ben előírt vizsgák teljesítése.

4.2 A középfokú nevelés-oktatás fejlesztő szakasza: 7-10. évfolyam

4.2.1 Magas szintű követelmények támasztása a tanulókkal szemben

Az életkor-pedagógiai szempontok szerint ekkor kerül sor az általános műveltséghez szükséges széleskörű, alapos és rendszerezett ismeretanyag elsajátítására.

Az ismeretek befogadásához nélkülözhetetlen, hogy megőrizzük tanulóink kíváncsiságát, nyitottságát a világra. Ebben a szakaszban kiemelten fejlesztjük kitarításukat, alaposságukat, ösztönözzük a kezdeményezőképességüket és az önállóságukat.

Olyan helyzeteket, kihívásokat teremtünk számukra, amelyek meggyőzhetik őket arról, hogy következetes tanulással és munkával képesek egészen magas szintű követelményeknek is eleget tenni. A megélt teljesítményeken, a kifejlesztett képességeken és a reális önismereten alapuló pozitív én-kép kialakítása a tanulóknak a legfontosabb feltétele annak, hogy később helyt tudjanak állni az egyetemi tanulmányaik alatt is.

A magas szintű követelmények állításán alapuló személyiségnevelés nem képzelhető el konfliktusok nélkül. Ahhoz, hogy valaki megismerhesse a képességeiben rejlő lehetőségei határait, szembesíteni kell nemcsak a lehetséges perspektíváival, hanem személyiségének és képességeinek gyengéivel is. Arra törekszünk, hogy az iskolában olyan tanári kar alakuljon ki, amelynek tagjai nemcsak alapos tárgyi tudással rendelkeznek, hanem az ismeretközvetítés terén tehetségesek, hanem a pedagógiai értékű konfliktusok felvállalásához és kezeléséhez szükséges személyiségvonásokkal is rendelkeznek.

A sikeres nevelőmunka feltétele az is, hogy ekkorra már intenzív együttműködés alakuljon ki az iskola és a szülői ház között.

4.2.2 Évfolyamdolgozat

A 9. osztályban egy, az egyéni fejlesztést segítő ún. évfolyamdolgozatot is készíteniük kell a tanulóknak. Ezek választható témáit az osztályokban tanító szaktanárok állítják össze. Miután minden tanuló kiválasztja a saját témáját, közös konzultációs munka kezdődik a tanulók és tanáraik között. Ennek befejezésekor a konzultációt végző tanár szövegesen értékeli a munkát és arra minősítést is ad.

4.2.3 Emelt szintű oktatás

A 11-12. osztályban beinduló emelt szintű oktatás előkészítésekor a 10. évfolyamon heti 1 órában lehetőségük van a tanulóknak ismerkedni az egyes tudományterületekkel.

4.2.4 Tanulmányi és műveltségi versenyek

A tehetségnevelés nagyon fontos eszközeinek tartjuk az egyéni és csapatvetélkedőkön való részvételt. Szaktanárainknak rendszeresen nyomon kell követniük, hogy a maguk szakterületén melyek azok a tanulmányi versenyek, amelyek alkalmasak a mi programunk szerint tanuló diákok erejének felmérésére. A sikeres szereplésre esélyes tanulóinkat következetesen arra kell nevelnünk, hogy minél többször vállalkozzanak a különböző vetélkedőkön való részvételre. A komplex versenyekre, műveltségi vetélkedőkre való felkészülés nagymértékben megnövelheti a diákok tanulási kedvét. A versenyzés során önbizalmat és rutint szerezhetnek az összetettebb és újszerű feladatok megoldása terén. A csapatban való szereplés pedig rászoktathatja őket a felelősségvállalásra és az együttműködésre.

4.2.5 A továbbhaladás feltételei

A magasabb évfolyamra lépés feltétele a tantárgyi követelményekben megfogalmazott elégséges szint elérése és az SZMSZ-ben előírt vizsgák teljesítése, valamint a 9. évfolyamon előírt évfolyamdolgozat sikeres megírása.

4.3 A középfokú nevelés-oktatás orientáló szakasza: 11-12. évfolyam

A képzés utolsó két évének a középpontjában a pályaválasztás kérdése, illetve az emelt szintű vizsgákra, a felsőfokú továbbtanulásra való felkészítés áll. A legfőbb feladat az, hogy megfelelő lehetőségeket biztosítsunk ahhoz, hogy tanulóink differenciált módon, a továbbtanulási céljaiknak és tehetségüknek megfelelően használhassák ki a középiskolai tanulmányaik befejező szakaszát. E differenciálódást az alábbi megoldásokkal kívánjuk elősegíteni.

4.3.1 Emelt szintű oktatás

Megfelelő számú diák jelentkezése esetén heti +2, illetve +3 órás emelt szintű oktatás indul a 11. és 12. osztályosok számára minden olyan tantárgyból, amelyből a tanulók emelt szintű érettségi vizsgát kívánnak tenni.

Iskolánk 12. osztályos tanulóinak a DSD II. programba való bekapcsolódással lehetőségük van arra, hogy a Deutsches Sprachdiplom (DSD) II. vizsgát letegyék.

A DSD nyelvvizsgát a ZfA (Zentralstelle für das Auslandsschulwesen), a német nyelvű külföldi iskolák központja szervezi (itt állítják össze és javítják az írásbeli feladatokat, innen delegálják a szóbeli vizsga elnökeit), a vizsgát a vizsgázók saját iskolája bonyolítja. Csak azon kiválasztott középiskolák tanulói vehetnek részt a vizsgán, amelyek oktatását a német állam alkalmasnak tartja erre. A vizsgára

iskolánk 12. évfolyamos tanulói a rendes érettségi tanévében térítésmentesen jelentkezhettek.

4.3.2 Évfolyamdolgozat, projekt

A 11. osztályban részt kell venni egy projektmunkában a diákoknak ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy ez a 9. osztályban történik.

A 11. évfolyamon választható projektmunka realiztikus helyzetben fejleszti a szociális és együttműködési kompetenciát. Ebben a feladattípusban a társas feladatmegoldások, a kooperatív tanulási technikák sajátíthatók el.

Ezek a munkák az önképzési folyamat elsajátítását és a műveltséghez való pozitív viszony kialakítását szorgalmazzák.

4.3.3 Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyek

A verseny mindig jó alkalmat ad arra is, hogy a tanulók reálisan felmérhessék tudásukat egy magas szintű mezőnyben. Természetesen az iskola számára is fontos tapasztalatokat jelenthet az, ahogy tanítványaink szerepelnek ezeken a versenyeken.

Az iskolai évfolyamdolgozatok elkészítése és a házi vizsgák a 9. és 10. osztályban jó alapokat jelenthetnek a sikeres szerepléshez ezeken a tanulmányi versenyeken.

Az OKTV-ken a 11. és a 12. osztályos tanulók rendszeres megmérettetése pedagógiai valamint praktikus okokból egyaránt hasznos és célszerű.

4.3.4 Külső előadók, tutorok

A tehetségevel szemponjtából fontos, hogy a tanulók az általuk választott, értelmiségi pálya gyakorlati szakembereivel is találkozassanak. Az igazán tehetséges tanulók számára ekkor már az iskola által közvetíthető ismeretek nem elégségesek.

Ebben az életkorban egy-egy tudóssal, művésszel történő személyes találkozás semmivel sem pótolható impulzusokat adhat érdeklődő diákoknak a további tanulmányaikhoz.

A szülők segítségét is felhasználva rendszeresen meg kell hívni külső előadókat az iskolába. Ezek az előadások és előadás sorozatok összekapcsolhatók önképzőköri csoportokkal is.

Az alkalmanként meghívottak közül valószínűleg többen arra is vállalkoznak majd, hogy a szakterületüknek megfelelő emelt szintű csoportokkal rendszeres kapcsolatban maradjanak. A szülők által is kezdeményezett végső cél az lenne, hogy a legígéretesebb tanulókkal külső tutorok külön foglalkoznának.

4.3.5 Önképzőkörök

A tanulmányi versenyeken és az évfolyamdolgozatok elkészítésében legsikeresebben résztvevő tanulók számára művészeti és tudományos önképzőköröket szervezünk. Itt tanári segítséggel, ugyanakkor nagymérvű önállósággal tanulhatnak és dolgozhatnak együtt a hasonló érdeklődésű alkotásra érett tanulóink.

4.3.6 A továbbhaladás feltételei

A magasabb évfolyamra lépés feltétele a tantárgyi követelményekben megfogalmazott elégséges szint elérése és az SZMSZ-ben előírt vizsgák teljesítése, valamint a 11. évfolyamon előírt projektmunka sikeres elvégzése.

4.4 Általános fejlesztési területek a Nat alapján

A nemzeti alaptantervben (a Nat 110/2012. Kormányrendeletben) meghatározott alapvető fejlesztési területek, nevelési feladatok helyi megvalósítására nevelési feladatterveket, programokat dolgoztunk ki, amelyek kibontakoztatása tanórai, ill. tanórán kívüli keretekben történik, az egész pedagógiai folyamat egészét felölelik (a kognitív ismeretszerzést a gyakoroltatás-cselekedtetés színtereit, valamint az érzelmi-intellektuális szintet is).

Az általános fejlesztési területek a következők:

- Az erkölcsi nevelés;
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés;
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés;
- Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése;
- A családi életre nevelés;
- A testi és lelki egészségre nevelés;
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség;
- Fenntarthatóság, környezettudatosság;
- Pályaorientáció;
- Gazdasági és pénzügyi nevelés;
- Médiatudatosságra nevelés;
- A tanulás tanítása.

Ezek az általános fejlesztési területek – célokként és nevelési feladatokként – beépültek az egyes műveltség területekre szerveződött tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba (összhangban vannak a kulcskompetenciák fejlesztésével). Egyes tantárgyak részterületeivé váltak, vagy önálló tantárgyként jelentek meg a helyi tantervünkben, vagy éppen teret kapnak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozásokon, programokon: pl.: diákélet, közösségi szolgálat.

4.4.1 Az erkölcsi nevelés

Az erkölcsi nevelés terén a legfontosabb céljaink a következők:

- folyamatosan, az életkorhoz igazodva fejlesztjük a tanulók erkölcsi érzékét,
- megismertetjük velük az iskolában elvárt értékeket, a közös normarendszert,
- segítjük az iskolai közösségekbe való harmonikus beilleszkedésüket,
- beszélgetésekkel, mintaadással fejlesztjük a gondolkodásukat, a viselkedéskultúrájukat,
- ösztönözzük a környezetükhöz és önmagukhoz való helyes viszonyulásukat,
- erősítjük az önérzetüket, az igazságérzetüket, a felelősségtudatukat.

Az erkölcsi nevelés során fontosnak tartjuk, hogy tudatosuljon bennük, hogy az emberek egymástól eltérő értékeket tarthatnak fontosnak, véleményük sok esetben különbözhet egymástól. A kultúrák közötti különbségek megismerése, megértése segíti az egymás iránti nyitottságot, toleranciát.

Az erkölcsi nevelés minden órán hangsúlyt kap, de az erkölcsi normák célzott megismerése a nemzeti köznevelésről szóló törvény rendelkezései szerint 5-8. évfolyamon az erkölcsstan tantárgy oktatása során kötelező tanórai keretben történik, míg az életkori sajátosságoknak megfelelő etikai műveltség-tartalmak, beszélgetési témák, magatartásminták, életvezetési szokások etikaórán történnek.

A hit- és erkölcsstan oktatás iskolánkban választható. Az oktatás a történelmi egyházak tantervei alapján az általuk biztosított oktató vezetésével történik. A hit- és erkölcsstan óra az erkölcsstan óra órarendi sávjában kerül megszervezésre.

4.4.2 Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés tanórai színtere főleg a magyar nyelv és irodalom óra, a történelem óra, a földrajz óra, a hon- és népismereti óra, ill. az idegen nyelvi órák, tanórán kívüli foglalkozásként az osztálykirándulások, az iskolai ünnepek, a hazai és külföldi tanulmányi utak.

Tanulóink a gimnázium első négy évében megismerik lakóhelyük és környékének helytörténetét, hagyományait, legfontosabb értékeit. A hagyományos (népi) életmód, szokások megismerésén keresztül értékelik ezek fenntarthatóságát. Tájegységekhez kötve is ismernek hungarikumokat.

Ismerik a népi hagyományokon és vallási gyökereken alapuló éves ünnepkört, van tapasztalatuk az ezekhez kötődő szokásokról, megismernek ilyen témájú folklór- és műalkotásokat, ill. feldolgoznak egy-egy ünnepkört (pl. karácsony, farsang, Szent Márton-nap, Szent Pátrik-nap).

A tanórákon, ünnepségeken részt vesznek a nemzeti ünnepek ápolásában, megismerik az ezekhez kapcsolódó kiemelkedő személyiségeket, műalkotásokat.

A nevelés során nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy a magyarság hagyományai és ünnepei mellett tiszteljék és elismerjék a hazai nemzetiségek, kisebbségek kultúráját, értékeit.

Felismerik az egyetemes emberi örökség és az európai kultúra kiemelkedő eredményeit, az ennek megőrzésén munkálkodó szervezeteket, a nemzetközi összefogás jelentőségét. Fogalmat alkotnak az Európai Unió értékeiről, intézményeiről és működéséről.

4.4.3 Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Iskolánkban az állampolgárságra, demokráciára nevelés leginkább a történelem, a társadalomismeret és az osztályfőnöki órákon teljesedik ki, de alapvetően minden órának része, ugyanakkor nagy szerepet kap a diákönkormányzat életének működtetésében is.

Az alsóbb évfolyamokon arra törekszünk, hogy tanulóink tapasztalati úton ismerjék meg a közösségi élet sajátosságaiból fakadó örömeket és nehézségeket, viselkedésükkel a közösségek fejlődéséhez járuljanak hozzá. Mintaadással is segítjük őket abban, hogy hatékony konfliktuskezelési technikákat tanuljanak. Fontosnak tartjuk, hogy megismerjék az őket megillető jogokat és kötelezettségeket, és éljenek is jogaik érvényesítésének lehetőségével.

A felsőbb évfolyamokon a hangsúlyt arra helyezzük, hogy tanulóink értsék az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben. Ismerjék meg az alapvető emberi-, szabadság- és állampolgári jogokat és kötelezettségeket. Legyenek képesek a demokráciát fenyegető jelenségek (pl. a korrupció, a hatalmi visszaélések) felismerésére, elutasítására. Ismerjenek jogvédő szervezeteket, legyenek tájékozottak az ENSZ-nek és az Európai Uniónak a demokráciát fenyegető törekvésekkel szembeni fellépésével.

Érdeklődjenek a szűkebb környezetükben zajló folyamatok iránt (pl.: a diákparlament vagy az osztályközösségi munka során), ismerjék és tiszteljék szűkebb közösségük tagjait, törekedjenek a jó együttműködésre az együttélésben.

Ismerjék a civil társadalom kezdeményezőképességének fontosságát. Legyenek képesek a helyi közösségekkel való együttműködésre, ismerjék a civil szervezetek működési formáit és lehetőségeit. Váljanak érzékenyek a helyi közösségek problémái iránt, és keressék ezekre a megoldásokat.

4.4.4 Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

Iskolánkban az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése minden óra fontos feladata, áthatja a tanórán kívüli tevékenységeket is. Témájában a társadalomismeret, az etika és az osztályfőnöki órán jelenik meg.

A képzés első szakaszában arra törekszünk, hogy minél több visszajelzéssel segítsük a tanulók helyes önismeretének a kialakulását. Segítséget nyújtunk ahhoz, hogy érzéseiket képesek legyenek kifejezni, cselekedeteiket, azok hatásait maguk is meg tudják fogalmazni.

Az 5-6. évfolyamokon változatos tanórai munkaformákkal, színes tanórán kívüli programokkal segítjük az osztályközösségek kialakulását, a baráti kapcsolatok megszilárdulását. Különös odafigyeléssel támogatjuk a peremhelyzetben levők elszigeteltségének feloldását. A társas kapcsolati kultúra fejlesztése közben hatékony vitakultúrát és stresszkezelési technikákat tanítunk.

A felsőbb évfolyamokon a csoportbontások és az iskolai szinten szervezett programok (pl. ünnepélyek, rendezvények, szakkörök, kirándulások, táborok) segítségével a tanulók számára lehetőséget biztosítunk az évfolyamokat is átfogó közösségekbe való bekapcsolódásra. Ezekben a valódi közösségekben mód van az önmegfigyelésre és az önkritika fejlesztésére. Fontosnak tartjuk, hogy képesek legyenek az előítéletes magatartásformákat is felismerni.

4.4.5 A családi életre nevelés

A családi életre nevelés feladatai beépülnek az osztályfőnöki órák, a biológia-egészségtan, a társadalomismeret, a történelem és etikaórák témáiba.

Az 5-6. évfolyamon tanulóink képesek megfogalmazni a családjukban látott szerepeket, a család tagjaival való lelki-érzelmi kötődésük fontosságát. Családjukban tisztelik a különböző generációk tagjait. Ekkor már meg tudják fogalmazni azokat a feladatokat, amelyeket családjukban ők is képesek elvégezni. Ismerik a családnak a szocializációban betöltött meghatározó szerepét.

A következő szakaszban megismerik a nemi érés folyamatát, a helyes párválasztás fontosságát. Tisztában vannak a szexualitás szerepével, az ezzel kapcsolatos veszélyekkel és felelősséggel. A helyes önképük kialakításával segítjük őket abban, hogy önmagukat elfogadják, szeressék, és másokkal is képesek legyenek örömteli, harmonikus kapcsolatban élni.

Az utolsó nevelési szakaszban a hangsúly a felnőtt szerep elsajátításán van. Az iskolai tevékenységek során ösztönözzük önállóvá válásukat, erősítjük önbizalmukat, döntési képességüket. A családi életre, a párkapcsolatokra való felkészítés közben teret engedünk a különböző családi viselkedésmintákról, modellekről való önálló véleménykifejtésének, az érvekkel alátámasztott vitának. Az iskolaorvos és a védőnő segítségével tanulóink megismerik a művi terhességmegszakítás lelki és fizikai veszélyeit. Tudják, hogy krízishelyzetben kitől, hogyan kérhetnek segítséget.

4.4.6 A testi és lelki egészségre nevelés

A tanulók az alsóbb évfolyamokon megismerik az egészség megőrzésének, a betegség megelőzésének a fontosságát. Ismerik az egészséges táplálkozás legfontosabb tudnivalóit, a rizikófaktor és a civilizációs betegségek fogalmát, az elhízás és az anorexia kockázatait.

Ismerik a tisztálkodással kapcsolatos szabályokat, a személyi higiénia fontosságát. A nevelés során nagy hangsúlyt fektetünk a környezetkultúra iránti igény kialakítására.

Testi és lelki egészségük megőrzése érdekében tanórán kívüli foglalkozások keretében is biztosítjuk számukra a művészeti és sportolási lehetőségeket. Ezek a tevékenységek felnőtt életükben is jól követhető mintákat adnak az aktív pihenéshez.

Az iskolapszichológus segítségével osztályfőnöki órákon olyan stresszoldó technikákat ismerhetnek meg, amelyek segítik őket a függőségek, szenvedélybetegségek elkerülésében (pl. a dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás elkerülésében). Megismerik a gyász feldolgozásának segítő technikáit.

Ismerik a hazai egészségügy és a társadalombiztosítás rendszerét, a szabad orvosválasztás lehetőségét. Tudják, hogy a betegeket fontos jogok illetik meg. Ismerik a védőoltások szerepét, képesek értelmezni a gyógyszerekhez tartozó betegtájékoztatót.

4.4.7 Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A szocializáció során tanulóinkban a mások iránti felelősségvállalást is erősítjük. A mindennapok során megtanulják, hogyan segíthetik közösségeikben az arra rászorulókat (pl. az osztályközösségben a hiányzás miatt lemaradókat).

Figyelmet fordítunk arra, hogy szervezett programok keretében sérült, fogyatékkal élő emberekkel is találkozhassanak, hogy megismerjék mindennapi életvitelüket, gondolataikat, és tapasztalatokat szerezhessenek arról, hogy hogyan tudnak nekik segíteni.

A közösségi szolgálat keretében is keressük azokat a lehetőségeket, alkalmakat, melyekben a környezetükben élő rászorultakat (pl. idős embereket) támogathatják. A közösségi szolgálat mellett megismertetjük őket az önkéntesség fogalmával, lehetőségeivel, társadalmi hasznosságával.

Fontosnak tartjuk annak megtanítását, hogy krízishelyzetben a segítségnyújtás nem lehetőség, hanem kötelesség.

4.4.8 Fenntarthatóság, környezettudatosság

Az iskolai nevelés során szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy miként a Föld környezeti katasztrófáinak megelőzése is csak széleskörű (regionális, nemzetközi, globális) összefogással lehetséges, a szűkebb környezet, a lakóhely, az iskola ökológiai fenntarthatósága is csak az ott élő emberek összefogásával lehetséges. Tudatosítani szeretnénk, hogy a környezet, amelyben élünk, az emberiség, a nemzet, a helyi társadalom közös öröksége, nemzeti kincs, s annak minőségmegóvó fenntartása és javítása az ökológiai egyensúly fenntartásának a része. Fel kell fedeztetni, hogy a biológiai sokféleség az élővilágnak és így az ember létezésének is az alapja.

A környezet védelmét célzó tevékenységek kiépítésében szerepet játszanak a természettudományos tantárgyak, a társadalomismereti, az etika, az osztályfőnöki órák, vizuális kultúra órák megvalósítandó környezeti nevelési feladatai, tevékenységei, valamint a természetvédelmi és környezeti értékeket megismertető szabadidős programok.

A tanulók megismerik a fogyasztói társadalmak kihívásait, a természetre káros szennyező anyagokat, termelési folyamatokat. Felismerik az újrahasznosított anyagok és az energiatakarékos életvitel fontosságát, értik a fenntarthatóság fogalmát. Ismerik a fenntarthatóságban az egyéni felelősség szerepét.

4.4.9 Pályaorientáció

Az alapozó és fejlesztő szakaszban a tanulók megismerik saját képességeiket, egyéni adottságaikat. A tehetségfejlesztés során a gazdag tantárgyi kínálat segítségével kialakul bennük, hogy mely területeken tudnak eredményesek lenni. A

tanórai differenciált munkáltatás megeremti a feltételét annak, hogy a tanulásban motiváltak legyenek. A tehetségfejlesztő szakkörökben és a tantárgyi versenyeken az érdeklődési körüknek megfelelően tudnak még jobban kibontakozni. A sikeres pályaválasztás és továbbtanulás elősegítése céljából a tanulóknak már 10. osztályban módjuk van arra, hogy érdeklődésüknek megfelelően heti 1 órás, ún. orientáló (humán vagy reál) emelt szintre készítő foglalkozáson vegyenek részt. Ez segíti a jövőképük, pályaválasztásuk kialakulását.

Az orientáló szakaszban a választható emelt szintű oktatás tantárgyanként a 11. évfolyamon heti 2 órában, a 12. évfolyamon már heti 3 órában zajlik. A felkészítés során tanulóink magas szintű követelmények mellett készülnek tervezett felsőoktatási tanulmányaikra. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy ebben az időszakban megerősítsük az élethosszig tartó tanuláshoz és a munkavállaláshoz nélkülözhetetlen kulcskompetenciákat.

Az osztályfőnöki órák a pályaválasztáshoz szükséges döntési képességeket is erősítik. Ezeken az órákon a saját életcélok, tervek kialakításában, a megvalósítás útjában kapnak segítséget. Meghívott előadókkal, az egyetemek kihelyezett programjaival segítjük a kitűzött karriercél elérését.

4.4.10 Gazdasági és pénzügyi nevelés

A gazdálkodással, pénzügyekkel kapcsolatos nevelés fő célja, hogy tanulóink megértsék az alapvető gazdasági összefüggéseket, ezáltal nyitottá váljanak a gazdaság világa iránt. Fontosnak tartjuk, hogy képessé váljanak rugalmasan alkalmazkodni a változó folyamatokhoz, emellett lássák saját szerepüket ebben a bonyolult rendszerben. Arra törekszünk, hogy kialakuljon bennük az értékteremtő munka iránti igény, ezzel segítjük, hogy tanulmányaik befejezése után hasznosan tudjanak beilleszkedni a társadalomba. A korszerű ismeretek közvetítése mellett kezdeményezőkéességüket, vállalkozói kompetenciájukat erősítjük. Az évfolyamdolgozatok és projektmunkák megvalósításával az egyéni és csapatmunkában történő munkavégzésről szerezhetnek tapasztalatot. Célunk, hogy személyes boldogulásuk érdekében megtanuljanak a pénzzel jól bánni, forrásaikkal okosan gazdálkodni. Ugyanakkor tudatosuljon bennük, hogy döntéseikkel (pl. hitelfelvételeikkel, megtakarításaikkal) a gazdaság egészére hatással vannak.

Az iskolai fogyasztóvédelemmel kapcsolatos nevelés elsődleges célja a fenntartható fogyasztói kultúra fejlesztése, a kritikus fogyasztói magatartás terjesztése. Legfontosabb feladatunk a tájékozott és tudatos fogyasztóvá váláshoz szükséges alapvető ismeretek és állampolgári jogok megtanítása, emellett bizonyos készségek fejlesztése is (a kritikus gondolkodás, az egyéni és csoportos döntéshozás és a problémamegoldás fejlesztése).

A tudatos fogyasztói magatartás kialakítása hosszú, sokoldalú folyamat. Tanulóink az osztályfőnöki órák mellett elsősorban a kémia, biológia-egészségtan, földrajz, társadalomismeret, történelem és informatika tantárgyakba beépített anyagrészek elsajátításával ismerik meg a fogyasztóvédelem csomópontjait: az élelmiszerbiztonság, az elektronikus kereskedelem és a lakossági szolgáltatások (elsősorban pénzügyi és biztosítási) területeit. Szemléletük formálásában nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy a piaci viszonyok között hogyan lesznek képesek fogyasztói érdekeiket a természeti erőforrások védelme mellett érvényesíteni. Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket az e területeken való eligazodásra, az igazi értékek választására. Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.

A fogyasztói magatartás gyakorlásához szükséges állampolgári jogok ismertetése mellett a társadalomismeret órákon a gyakorlati alkalmazás fontosságát hangsúlyozzuk. A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos, mindenkit megillető legfőbb jogok a következők:

- az alapvető szükségletek kielégítéséhez való jog,
- a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozás joga,
- a különböző termékek és szolgáltatások közötti választás joga,
- a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretének joga,
- a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez való jog,
- az egészséges és elviselhető környezetben való élethez való jog.

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos helyes értékrendet tanórán kívüli tevékenységekkel – vetélkedőkkel, rendezvényekkel (szakmai napokkal, témahetekkel) – is népszerűsítjük.

Munkánkban a tanulói aktivitásra építő változatos módszerekre törekszünk. Ezek lehetnek:

- interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól,
- médiafigyelés, médiaelemzés, reklámkritika,
- a helyi, az országos- és az EU-s szabályozások tanulmányozása,
- adatgyűjtés, adatfeldolgozás, információrögzítés csoportmunkában,
- egyéni és csoportos döntéshozatal,
- viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, jellemző piaci magatartások felismerése és elsajátítása, fogyasztói kosár készítése),
- érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés),
- szimulációs játék, esettanulmány,
- viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, jellemző piaci magatartások felismerése és elsajátítása, fogyasztói kosár készítése),
- érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés).

4.4.11 Médiatudatosságra nevelés

A médiatudatosságra nevelés már az alapozó szakasztól elkezdődik. Tanulóink sok olyan projektfeladatot kapnak, melynek során a világháló segítségével kell gyűjtőmunkát végezniük. Ezek során megtanulják a források szakszerű és etikus használatát.

Megismerik a közösségi oldalak használatának veszélyeit, megtanulják, hogy magukról és másokról csak felelősségteljesen osszanak meg tartalmakat. Képesek a közösségi oldalakon az őket ért verbális agresszió elhárítására, szükség esetén tudnak ebben segítséget kérni. Értik a számítógépes játékoktól való túlzott függés károságát.

A felsőbb évfolyamokon egyre tudatosabban és igényesebben választanak médiatartalmakat. Felismerik a manipulációt, képesek a tartalmakat kritikai szemlélettel felülvizsgálni.

4.4.12 A tanulás tanítása

Az alapozó szakasz elején az 5. évfolyamon önálló tantárgy keretében foglalkozunk a tanulás tanításával. A tanulástechnika órákon a tanulók olyan alapvető tanulást segítő technikákat gyakorolnak, amelyek megalapozzák az eredményes munkát. Megértik a tanulás folyamatában a tanulói környezet rendezettségének fontosságát és a belső motiváció szerepét. Nagy hangsúlyt fektetünk a figyelemkoncentrációs feladatokra, mellyel kitartásukat, pontos munkavégzésüket segítjük. Megtanulják az önálló tanulás, ismeretbővítés formáit.

Tapasztalatokat szereznek a csoportban való tanulás előnyeiről. Megismerik a könyvtári és internetes gyűjtőmunkák technikáit, ezzel készülnek a szaktantárgyak feladataira.

A magyar nyelv és irodalom tantárgynak kiemelt szerepe van a tanulás tanításában. A vázlatírás, a jegyzetkészítés az ismeretek rögzítésének, logikus újragondolásának a képességét fejleszti. Ezekre a képességekre építve minden tantárgy igényli a kiselőadások, prezentációk bemutatását. A szóban és írásban való szabatos kifejezés képességét így a tantárgyi struktúra egésze fejleszti.

A belső vizsgarendszer keretében tanulóink képessé válnak nagyobb tudástartalmakat rendszerezni, magabiztosan előadni. A kapott értékelések önismeretüket, önértékelésüket és önbizalmukat is fejlesztik.

Az elsajátított helyes tanulási technikák teremtik meg számukra az élethosszig tartó folyamatos tanulást, a tudásmegosztó fórumok használatát, az állandóan változó igényekhez való eredményes alkalmazkodást.

5 A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Tanulóink 5-8. évfolyamig választhatnak az Erkölcstan és a Hit- és erkölcstan tantárgyak közül. A Hit- és erkölcstan tantárgyat a helyi történelmi egyházközösségek lelkesze vagy hitoktatója tartja az egyház által biztosított tanmenet szerint.

Diákjaink a 10. évfolyamon heti 1 órában – későbbi emelt szintű oktatást megkönnyítendő – emelt oktatás előkészítő órát választhatnak.

A 11. és 12. évfolyam tanulói – a felsőoktatási intézményekbe való bekerülés megkönnyítésére – emelt szintű oktatást is választhatnak.

Az iskola minden évben hagyományainak és lehetőségeinek megfelelő délutáni foglalkozásokat hirdet meg, de a tanulók és a szülők újak szervezését is kezdeményezhetik. A tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök indításáról, azok időtartamáról és arról, hogy mely foglalkozás legyen ingyenesen igénybe vehető, a szakmai munkaközösség és az iskolaszék véleményének meghallgatásával az igazgató dönt.

A választható tantárgyakra való jelentkezéskor – lehetőség szerint – a tanórát tartó tanár nevét is megadjuk.

6 A választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a középiskola tanulóinak közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését az iskola kötelezően vállalja

A 11. és 12. évfolyamon a kötelező érettségivizsga-tantárgyakon kívül – magyar nyelv és irodalom, történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, matematika, angol nyelv, német nyelv – fizika, biológia-egészségtan, kémia, földrajz, informatika, ének-zene, vizuális kultúra, testnevelés és sport tantárgyakból is biztosítjuk a középszintű érettségi vizsgára történő felkészítést.

A 11. és 12. évfolyamon a kötelező érettségivizsga-tantárgyakon kívül – magyar nyelv és irodalom, történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, matematika, angol nyelv, német nyelv – fizika és biológia-egészségtan tantárgyakból biztosítjuk

az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítést. Lehetőségeink szerint elegendő számú jelentkező esetén egyéb tantárgyakból is lehetőség van az emelt szintű érettségire való felkészülésre.

7 Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei

A középszintű érettségi szóbeli követelményeit minden tantárgy esetében a jelenleg hatályos 40/2002. (V. 24.) OM rendelet határozza meg. A témaköröket minden tantárgy esetében a Kerettanterv is tartalmazza. A szaktanárnak ezek figyelembevételével, szakmai tapasztalatára támaszkodva kell összeállítania az érettségi vizsga tételsort. Amennyiben a tantárgyi sajátosságok következményeként a szóbeli vizsga része valamilyen előzetesen elkészítendő, önálló alkotás (pl. projekt, portfólió stb.) bemutatása, azt a tételsor kihirdetésével egyidejűleg jelezni kell. A hivatkozott rendelkezésben szerepel, hogy a szaktanár köteles az előző vizsgán felhasznált szóbeli tételsort legalább 15%-ban frissíteni. A tételsor kihirdetésének határideje az éves munkatervben is szerepel.

8 A közösségi szolgálat

A tanulók számára az iskola lehetőség szerint a 9-11. évfolyamokon arányosan elosztva szervezi meg az ötvenórás közösségi szolgálatot. A közösségi szolgálat elvégzése az érettségi bizonyítvány kiadásának feltétele, ezért a tanulónak a közösségi szolgálat teljesítését legkésőbb az írásbeli érettségi megkezdéséig igazolnia kell.

A szolgálat keretében egészségügyi, szociális és jótékonyági, oktatási, kulturális és közösségi, környezet- és természetvédelmi, katasztrófavédelmi és óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal vagy idős emberekkel közös sport- és szabadidős területen folytatható tevékenység végezhető.

A tanulókat fogadó intézményekkel az iskola köt együttműködési megállapodást. Ebben a törvényi előírásokon túl az intézményeknek vállalniuk kell, hogy a tanulók segítségére a szolgálat teljesítésének helyszínén mentort biztosítanak. Emellett biztosítaniuk kell azt is, hogy a tanulók a rájuk bízott tevékenységeket az egészségüket nem veszélyeztető módon, biztonságban végezhessék.

A tanuló munkáját az iskolában az ezzel megbízott pedagógus mentorálja. Felkészíti a tanulót a közösségi szolgálat megkezdésére, segíti őt a feladatok végrehajtásában és dokumentálásában. A fogadó intézménnyel való konfliktus esetén képviseli a tanuló érdekeit. A szolgálat teljesítése utáni záró foglalkozás keretében a tanulóval közösen értékeli az elvégzett munka eredményességét. Emellett nyilvántartja azokat a dokumentumokat, amelyekkel a közösségi szolgálat elvégzése igazolható.

9 A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Iskolánkban a hagyományos ötfokozatú skálán érdemjegyekkel minősítjük a diákok egy-egy tantárgyból nyújtott teljesítményét. Ez lehet szóbeli felelet, témazáró, kisebb dolgozat, kiselőadás, önállóan végzett otthoni munka, gyűjtőmunka, órai munka stb. Az egyes szaktárgyak tanárai a munkaközösségükön belüli közös megegyezés alapján egységesen értékelik a tanulókat. A tanárok a tanítási folyamat kezdetén ismertetik a diákokkal az értékelés elveit.

A tanulóknak joguk van tudni tanulmányi előmenetelüket, a tanórákon szerzett érdemjegyeiket. A szóbeli feleletek érdemjegyeit azonnal közölni kell a tanulókkal, és ezeket tizenegy munkanapon belül az E-naplóba is be kell írni. A tanár által kijavított írásbeli feleletek (dolgozatok) eredményét legkésőbb tizenegy munkanap múlva közölni kell a tanulókkal, ennek elmulasztása esetén a jegyet ajánlott jegyként lehet figyelembe venni. Minden tantárgyból minden tanulónak félévente legalább a heti óraszámával azonos mennyiségű (de legalább két) jegy megszerzésének lehetőségét kell biztosítani. Jegyet adni csak az órai teljesítményért, illetve a tananyaggal összefüggő tanórán kívüli tevékenységért – házi feladat, kiselőadás, verseny stb. – lehet; a tantárgyi jegyek nem használhatóak közvetlen fegyelmezési eszközként. A tanulók az osztályfőnökkel az E-napló alapján egyeztetethetik a szaktanárok által adott jegyeket. A tantárgyi speciális leírásokat a helyi tanterv tartalmazza.

A tanuló magatartását és szorgalmát az osztályfőnök értékeli a gyermeket tanító tanárok véleményének kikérése után.

A tanuló magatartásának értékelésekor figyelembe vesszük az órai és órán kívüli iskolai magaviseletét, a házirend pontjainak betartását, valamint a különböző iskolai közösségekben tanúsított konstruktív magatartását.

A magatartás minősítésének fokozatai a következők: példás, jó, változó, rossz.

A tanuló szorgalmának minősítésekor mindig a képességeihez viszonyított tanulmányi teljesítményét értékeljük, emellett különösen figyelembe vesszük az alábbiakat:

- a tanórai munkára való készülés során szorgalmi feladatok vállalását, készítését,
- versenyekre való készülését, ezeken való részvételét,
- az osztályközösségéért végzett tevékenységét,
- az iskolai ünnepélyeken, közös rendezvényeken való szereplését, a szervezési feladatokban nyújtott segítségét,
- a szabadidős programokon való részvételét,
- a szertárosi, hetesi munka felelősségteljes elvégzését.

A szorgalom minősítésének fokozatai a következők: példás, jó, változó, hanyag.

Az osztályozó vizsgákon a helyi tanterv tantárgyi követelményei alapján történik az értékelés.

10 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A tehetséggondozás keretében kiemelt szerepet kívánunk adni a képzés során az idegen nyelvek, a matematika, az informatika oktatásának, valamint az anyanyelvi kultúra és a tanulási képességek fejlesztésének. A többi műveltségterületen kiegyensúlyozott arányokra törekszünk. Mindezt a tantárgyi rendszer, az óraszámok és a csoportbontások kialakításakor következetesen érvényesítettük is.

A csoportbontásokra a diákokat az 5-10. évfolyamon az osztályfőnökök a szaktanárok javaslata alapján osztják be. A csoportok megváltoztatására minden év végén lehetőség van teljesítmény vagy egyéb pedagógiai szempont alapján. A változtatást az osztályfőnökök a szaktanárokkal egyeztetve és egyetértésben végzik.

Az iskolánkban induló osztályok 30 fölötti létszámúak, így a gyorsabb és hatékonyabb haladás érdekében idegen nyelv, matematika, informatika, technika, életvitel és gyakorlat, dráma és tánc és erkölcsstan tantárgyakból csoportbontást alkalmazunk a teljes képzési idő alatt.

Az egyes területeken a fentiek melletti további csoportbontással növeljük az egyéni képességek fejlesztésének hatékonyságát. Ötödik, hatodik és hetedik évfolyamon az anyanyelvi fejlesztés érdekében az irodalomórákat osztályonként két csoportban tanítjuk.

Természettudományi tantárgyak esetében a projekt módszer gyakorlása érdekében a természetismeretet ötödik és hatodik évfolyamon, valamint felsőbb évfolyamokon (hetedik és nyolcadik osztályban) a kémia és fizika órákból heti 1 órát csoportbontásban tartjuk.

Vizsgaszabályzatunk értelmében a kilencedik évfolyamon a diákoknak lehetőségük van a földrajzot vagy a biológiát választani vizsgatantárgynak. Ennek sikerességéért a heti egy óra biológiát csoportbontásban tartjuk ezen az évfolyamon. Földrajzból a heti két óra egyikét bontjuk.

Az emelt szintű oktatás előkészítése és a kisérettségi vizsgára való felkészülés elősegítése érdekében a 10. évfolyamon a magyar nyelv és a történelem tantárgyak heti egy-egy óráját bontjuk.

A közép- és emelt szintű érettségire való hatékonyabb felkészítés érdekében a tizenegyedik és tizenkettedik évfolyam tanulóit az irodalom, a magyar nyelv és a történelem tanórákon három csoportra bontjuk.

A testnevelést nyolcadik évfolyamtól egészen tizenkettedikig nemek szerinti bontásban tartjuk tekintettel az erőnlétre és a különböző fejlesztési igényekre.

11 A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

A honismeret tantárgy részletesen foglalkozik szűkebb és tágabb hazánk nemzetiségi valóságával. A nemzetiségek kultúrájának megismerése az ének-zene, történelem, magyar nyelv és irodalom, német nyelv tantárgyak tananyagának integrált részét képezi.

A nyelvoktatásban nagy szerepe van a hagyományörzésnek. Ezekben a foglalkozásokon az ünnepekkel, kultúrával, zenével, történelemmel, különböző művészeti ágakkal ismerkednek meg a gyerekek.

Kétoldalú megállapodást kötöttünk a bonni Beuel kerületben működő Gesamtschule Bonn-Beuel oktatási intézménnyel. E megállapodás keretében kétevente utazhatnak tanulóink egy hétre Németországba. A gyerekek elhelyezése családoknál történik, így bepillantást nyerhetnek a helyi szokásokba, életmódba, kultúrába. A viszonyosság elve alapján iskolánk ugyanezt a szolgáltatást nyújtja a partnerintézmény részére.

12 A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állóképességét a testnevelés tantárgyat tanító pedagógusok a tanév során egy alkalommal, valamennyi évfolyamra kiterjedő méréssel vizsgálják.

Az iskolánkban alkalmazott mérések a NETFIT rendszerhez igazodva történnek.

A mérés eredményeit a vizsgálatot végző pedagógusok tanulónként, osztályonként és évfolyamonként rögzítik. Az adatokba a törvényi előírások megtartása mellett indokolt esetben az igazgató engedélyével az osztályfőnök, az iskolaorvos és a védőnő tekinthet be. A tanulókra vonatkozó személyes adatokat a tanulók mellett szüleik is megnézhetik.

A méréseredmények elemzését követően a következő tanévben a testnevelők differenciált, egyéni fejlesztést is végeznek.

13 A környezeti nevelési elvek

A környezeti nevelés megtervezése során kiemelt figyelmet kell fordítani a XXII. kerület és Budapest természeti és kulturális jellegzetességeinek és adottságainak. Külön feladat ezeknek a helyi jellegzetességeknek az egyes tantárgyak tanterveiben való beépítése.

13.1 A környezeti nevelés céljai

Az iskolánkban folyó környezeti nevelés átfogó célja, a szűkebb és tágabb környezetével szemben igényes, annak társadalmi, esztétikai és biológiai értékeit felismerni képes, a környezeti problémák iránt fogékony, a környezetükért felelős, hitelesen tájékoztatott, önállóan tájékozódni és cselekedni képes emberek nevelése. Célunk, hogy tanulóink olyan ökológiai kultúrával rendelkezzenek, amelynek alapján későbbi felnőttkori döntéseikben felelősségteljes, környezetkímélő magatartásmintákat képviselhetnek.

Tudatosítani szeretnénk, hogy a környezet, amelyben élünk, az emberiség, a nemzet, a helyi társadalom közös öröksége, nemzeti kincs, s annak minőségmegóvó fenntartása és javítása az ökológiai egyensúly fenntartásának a része. Fel kell fedeztetni, hogy a biológiai sokféleség az élővilágnak és így az ember létezésének is az alapja.

A környezeti nevelés szempontjából fontos cél, hogy az iskola nyitott legyen, azaz integrálódjon az adott lakókörnyezetbe, településbe, régióba.

13.2 Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Ezek keretében a következő konkrét feladatok megvalósítását tartjuk szükségesnek:

13.3A tanórákon megvalósuló tevékenységek

A környezeti nevelést minden tantárgynak tartalmaznia kell (kihasználva a tananyaghoz kapcsolható környezeti jelenségek, problémák megbeszélését), ugyanakkor az egyes különálló tantárgyakba foglalt környezeti vonatkozású ismeretek integrálása a természettudományos tantárgyak feladata.

A *természettudományi tárgyak* felelőssége, hogy fejlesszék, biztosítsák az élő és élettelen természetre vonatkozó kultúrát, mint a környezeti nevelés egyik pillérét.

A *társadalomtudományi, humán tárgyak* feladata, hogy a társadalomszerveződés, valamint az emberi viselkedés és kultúra irányából közelítsék meg a kérdést. A környezeti válság megoldása nem képzelhető el a jelenlegi társadalmi viszonyok meghaladása nélkül. A korábbi döntések elemzése segíti a jelenben való eligazodást, növeli a jövő iránti felelősséget.

A *művészeti tárgyak* megkülönböztetetten alkalmasak a kérdéskör érzelmi megközelítésére, keretet adnak a természet és az ember alkotta környezet szépségének átéléséhez, az "érintetlen" természettel vagy leromlott környezettel kapcsolatos érzések és gondolatok művészi megfogalmazásához, a természet és a kultúra szoros kapcsolatának bemutatásához, a mítoszokban, jelképekben rögzített ökológiai tudás közvetítéséhez.

13.4 Az iskolai oktatáshoz kapcsolódó tevékenységek

Az 5. évfolyamos tanulók számára a tanév végén természetismeretből szervezünk *belső vizsgát*, amely rendszerezi korábbi ismereteiket és megalapozza a következő évek fejlesztő munkáját. A vizsga az ötödik évfolyam tanulóinak életkori sajátosságaihoz igazodva csoportos jellegű, és az elméleti ismeretek alkalmazása fontos benne.

13.5A tanórán kívüli foglalkozások keretei között végzett tevékenységek

Az 5. évfolyam vége felé 3-5 napos erdei iskolát szervezünk, amely általában a természettudományos ismeretek bővítését és alkalmazását erősíti, de irodalmi, idegen nyelvi és történelmi jellegű feladatokkal is találkozhatnak a tanulók.

A tehetséggondozás hagyományos iskolai formái közül a *szakkörök* kitűnő lehetőséget jelentenek a környezeti neveléssel kapcsolatos tevékenységek szervezéséhez (pl. természetismereti szakkör, természetjáró kör, kémia szakkör).

A gyerekek olyan *pályázatokon, tanulmányi versenyeken* indulhatnak, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma, és így elmélyíthetik tudásukat.

13.6 Az iskolai környezet ökológiai fenntarthatóságának érdekében szervezett tevékenységek

Az iskolában rendszeresen szervezett különböző *gyűjtési akciók* közvetlenül segítik a tanulók környezettudatos magatartásának kialakulását (papír- és elemgyűjtés).

A ballagó osztályok hagyományos *faültetése*, az *emlékkert ápolása* erősíti a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét.

Minden iskolai tevékenység során fel kell, hogy hívjuk a tanulók figyelmét az energiával és a nyersanyagokkal való ésszerű és takarékos gazdálkodásra. Ezzel kapcsolatban a *szelektív hulladékgyűjtés* jelentőségéről az osztályfőnöki órák keretében megtartott környezetvédelmi foglalkozáson is kitérünk, az energiagazdálkodás problémáival pedig a természettudományos szakórák keretében foglalkozunk.

14 A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Iskolánk biztosítani kívánja a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, minden tevékenysége során a hátrányos helyzetű tanulók hátrányainak kompenzálását. Az intézmény a sajátos nevelési igényű tanulók (SNI) közül csak azon beszéd fogyatékosok nevelését és oktatását tudja vállalni, akik képesek a csoportos oktatáson részt venni.

Az esélyegyenlőséget támogató intézkedések:

- biztosítjuk a beiskolázással kapcsolatos széleskörű tájékoztatást, a nyilvános felvételi eljárást;
- az oktatás-nevelés során korszerű pedagógiai módszerekkel (egyéni képességfejlesztéssel, differenciált óraszervezéssel) segítjük a HH és HHH tanulók felzárkóztatását;
- biztosítjuk a beszéd fogyatékos tanulók képzését integrált nevelés-oktatás keretében;
- az egyéni fejlesztésben nagy szerepet szánunk a tanulószobás foglalkozásoknak, szakköröknek, a tanórán kívüli egyéb fejlesztő tevékenységeknek;
- kiemelten támogatjuk a HH és HHH tanulókat a továbbtanulásban, pályaaorientációban;
- a nevelőtestület folyamatos módszertani megújulását szervezett szakmai továbbképzésekkel és tapasztalatszerzésekkel biztosítjuk;
- az esélyegyenlőség megteremtésében fontos szerepet szánunk a szülőkkel való kapcsolattartásnak, emellett a szakmai és társadalmi környezetnek.

Az igazgató biztosítja, hogy az intézmény dolgozói minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget az esélyegyenlőséget támogató lépések végrehajtásához. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megteszi a szükséges lépéseket.

A tantestület minden tagja tisztában van az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítja a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkört, illetve az esélyegyenlőség sérülése esetén jelzi azt az intézmény vezetőjének.

15 A társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással, az erőszakmentes konfliktuskezeléssel összefüggő ismeretek

Alapvető célunk a társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással kapcsolatos ismeretek oktatása terén az iskolában tanulók jogkövető

magatartásának elősegítése, esetleges bűnelkövetésük megakadályozása, a felmerülő problémák, konfliktusok, krízisek kulturált és hatékony kezelése.

Az iskolai nevelés-oktatásban szükséges a lélektani motívumokra, a helyes és követendő értékrend kialakítására, információnyújtásra, figyelemmel kísérésre, a beilleszkedési problémák csökkentésére fektetni a hangsúlyt.

A cél elérése érdekében megvalósítandó feladatok:

- A helyes értékrend átadása és kialakítása a tanulóknál.
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók folyamatos figyelemmel kísérése, jelzés az együttműködő segélyező szervezetek felé.
- Információnyújtás a legális (cigaretta, alkohol stb.) és illegális (kábitószer) drogok használatának negatív hatásairól, következményeiről.
- A szabadidő hasznos és kulturált eltöltése alternatíváinak ismertetése és a lehetőségek biztosítása.
- Hátránykompenzáció a különböző problémákkal küzdő tanulók esetében.
- Az iskolai beilleszkedési problémák csökkentése, a pozitív társadalmi normák szerinti életvezetés elősegítése.
- Esetkezelés, folyamatos segítségnyújtás a tanulóknak és családjaiknak.
- Jogok és kötelezettségek ismertetése, tisztázása.
- A joghátrányok és jogkövetkezmények megismerésének elősegítése.

A bűnmegelőzés iskolai módszertanának elemei:

- Mentálhigiénia, krízis, erőszak, drog és bűnelkövetési, illetve áldozattá válás elleni előadások segítő szakemberek közreműködésével.
- Szoros és folyamatos együttműködés gyermekjóléti és családsegítő intézményekkel, szakszolgálatokkal, különböző civil szervezetekkel, alapítványokkal, hatósági szervekkel (rendőrség, ügyészség, bíróság).
- Személyiségfejlesztés.
- Közösségfejlesztés.
- Drámapedagógiai eszközök.

16 Záró rendelkezések

16.1 A pedagógia program hatálybalépése

A pedagógia program 2016. év június hó 21. napján a nevelőtestület általi elfogadásával lép hatályba, és visszavonásig érvényes. A felülvizsgált pedagógia program hatálybalépésével egyidejűleg érvényét veszti a 2014. év január hó 14. napján készített (előző) pedagógia program.

16.2 A pedagógiai program felülvizsgálata

A pedagógia program felülvizsgálatára sor kerül jogszabályi előírás alapján, illetve jogszabályváltozás esetén, vagy ha módosítását kezdeményezi az intézmény nevelőtestülete, a diákönkormányzat, az intézményi tanács. A kezdeményezést és a javasolt módosítást az igazgatóhoz kell betervezni. A pedagógia program módosítási eljárása megegyezik megalkotásának szabályaival.

17 Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai

17.1 A Diákönkormányzat nyilatkozata

A pedagógia programot az intézmény diákönkormányzata 2016. év ..... hó ..... napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a diákönkormányzat véleményezési jogát jelen pedagógia program felülvizsgálata során, a jogszabályban meghatározott ügyekben gyakorolta.

Budapest, 2016. év ..... hónap ..... nap

.....
diákönkormányzat vezetője

17.2 Az Intézményi tanács nyilatkozata

A pedagógia programot az intézményi tanács 2016. év ..... hó..... napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy az intézményi tanács véleményezési jogát jelen pedagógia program felülvizsgálata során, a jogszabályban meghatározott ügyekben gyakorolta.

Budapest, 2016. év ..... hónap ..... nap

.....
az intézményi tanács elnöke

17.3 A nevelőtestület nyilatkozata

A pedagógia programot az intézmény nevelőtestülete 2016. év június hó 21. napján tartott értekezletén elfogadta.

.....
hitelesítő nevelőtestületi tag

.....
hitelesítő nevelőtestületi tag

17.4 Fenntartói nyilatkozat

Jelen pedagógia programmal kapcsolatban a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 25. § (4) bekezdése értelmében az alábbi, a fenntartóra többletkötelezettséget telepítő rendelkezések

.....
.....
.....
.....
.....

(fejezet és címmegjelölések)

vonatkozásában az intézmény fenntartója egyetértési jogkört gyakorolt.

Kelt: ....., ... év ..... hónap ..... nap

.....
fenntartó képviselője

17.5 Működtetői nyilatkozat

Jelen pedagógia programmal kapcsolatban a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 25. § (4) bekezdése értelmében az alábbi, a működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezések

.....
.....
.....
.....
.....

(fejezet és címmegjelölések)

vonatkozásában az intézmény működtetője egyetértési jogkört gyakorolt.

Kelt: ....., ... év ..... hónap ..... nap

.....
működtető képviselője

AZ EGYES TANTÁRGYAK TANTERVEI

tantárgy	könyvtár a CD-n
magyar nyelv és irodalom	magyar_nyelv_és_irodalom
angol nyelv	angol_nyelv
német nyelv	német_nyelv
matematika	matematika
erkölcstan	erkölcstan
etika	etika
történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	történelem,_társadalmi_és_állampolgári_ismeretek
társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek	társadalmi,_állampolgári_és_gazdasági_ismeretek
hon- és népismeret	hon_és_népismeret
tanulástechnika	tanulástechnika
természetismeret	természetismeret
fizika	fizika
kémia	kémia
biológia-egészségtan	biológia-egészségtan
földrajz	földrajz
éneke-zene	éneke-zene
dráma és tánc	dráma_és_tánc
vizuális kultúra	vizuális_kultúra
művészetek	művészetek
informatika	informatika
technika, életvitel és gyakorlat	technika,_életvitel_és_gyakorlat
testnevelés és sport	testnevelés_és_sport